

Fördjupad översiktsplan Forserum

Planförslag ▪ Samråd ▪ 2022

NÄSSJÖ KOMMUN

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR FORSERUM är indelad i tre delar, planförslaget, planeringsunderlaget och konsekvensbeskrivningen. Denna del, planförslaget, redogör för kommunens ställningstaganden och vilja när det gäller mark- och vattenanvändning i Forserum. Planeringsunderlaget redogör för nuläget i Forserum samt för de värden som finns i tätorten och utgör underlaget för de ställningstaganden som görs i den fördjupade översiktsplanen. Miljökonsekvensbeskrivningen beskriver konsekvenserna av genomförandet av den fördjupade översiktsplanen.

Samhällsplaneringskontoret har lett arbetet med att ta fram en ny översiktsplan och flera av kommunens förvaltningar har, liksom Nässjö affärsverk deltagit i arbetet. Samhällsplaneringsnämndens presidium har utgjort styrgrupp för planarbetet.

Samrådet för den fördjupade översiktsplanen för Forserum kommer att pågå under perioden 31 oktober 2022 till och med 15 januari 2023. Under samrådet har du möjlighet att yttra dig om förslaget och dess innehåll. Detta gör du genom att använda kommunens e-tjänst som finns på kommunens hemsida.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

LÄSHÄNVISNINGAR	4
BEGREPPSORDLISTA	5
INLEDNING	7
Vad är en fördjupad översiktsplan?	7
Översiktsplaneprocessen	7
Avgränsning	8
Tillvägagångssätt	9
KOMMUNENS VISION	11
Vision 2030	11
Mål	11
Kommunala planeringsstrategier	11
UTVECKLINGSINRIKTNING	15
Bebyggelse	16
Natur och friluftsliv	18
Kommunikationer	20
Teknisk försörjning	22
MARK- OCH VATTENANVÄNDNING	25
Mångfunktionell bebyggelse	26
Grönområde och park	30
Natur och friluftsliv	32
Verksamheter och industri	34
Transportinfrastruktur	36
Teknisk anläggning	38
RIKSINTRESSE, LIS OCH ANDRA VÄRDEN	41
Riksintresse	42
Landsbygdsutveckling i strandnära lägen	44
Naturmiljö	46
Kulturmiljö	48
Jordbruksmark	50
Klimatanpassning	52
Täktverksamhet	53
Risker	54
Vattenanvändning	56

LÄSHÄNVISNINGAR

Den fördjupade översiktsplanen är uppdelad i tre delar och innehåller följande:

Planförslag

Detta dokument utgör översiktsplanens förslag, det vill säga kommunens långsiktiga förslag kring hur mark och vattenområden ska användas, bevaras och utvecklas. I planförslaget slås även utvecklingsinriktningen för Forserum fast, avseende exempelvis bostäder, verksamheter och service. Planförslaget behandlar även olika hänsynsaspekter som kommunen behöver ta hänsyn till vid planläggning av mark och vatten.

Planeringsunderlag

Som komplement till planförslaget finns ett planeringsunderlag för den fördjupade översiktsplanen. Detta är ett underlag till de utpekanden som gjorts samt fungerar som fördjupning till den fördjupade översiktsplanens olika delar. Planeringsunderlaget innehåller inga förslag utan är ett stöd om läsaren vill fördjupa sig i bakgrunden till översiktsplanen.

Konsekvensbeskrivning

En fördjupad översiktsplan förutsätts alltid innebära en betydande miljöpåverkan. På grund av detta ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram, denna redogör bland annat för översiktsplanens konsekvenser för miljön. I den fördjupade översiktsplanen för Forserum utgör miljökonsekvensbeskrivningen en del av konsekvensbeskrivningen. Ett avgränsningssamråd genomfördes med länsstyrelsen i Jönköpings län 3 december 2021.

BEGREPPSORDLISTA

Nedan förklaras olika begrepp och uttryck som förekommer i den fördjupade översiktsplanen.

Biotop och biotopskydd

En biotop är en livsmiljö som bebos av ett bestämt växt- eller djursamhälle. En biotop är naturligt avgränsad av strukturen i miljön.

Biotopskydd är en form av lagstadgat skydd som kan tillämpas för att skydda ett mark- eller vattenområde med höga naturvärden.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalité.

Klimatanpassning

Åtgärder som syftar till att skydda samhället och miljön från de konsekvenser som ett förändrat klimat innebär. I översiktsplanen lyfts frågan främst utifrån vilka konsekvenser det får för den bebyggda miljön.

Klimatpåverkan

Den påverkan som naturliga fenomen eller mänsklig aktivitet har på klimatet.

Miljökvalitetsnorm (MKN)

En miljökvalitetsnorm är en bestämmelse om kvaliteten i luft, vatten, mark eller miljö i övrigt. I översiktsplanen förekommer begreppet främst i sammanhanget miljökvalitetsnormer för vatten. Miljökvalitetsnormerna för vatten omfattar både ytvatten och grundvatten och syftar till att säkra Sveriges vattenkvalitet.

Recipient

Recipient kan enkelt översättas till mottagare. I översiktsplanen används ordet för att beskriva en mottagare av dagvatten.

Sociotop

En sociotop är en plats för kollektiv samvaro, avgränsad i det fysiska rummet som besitter en viss sammansättning av olika bruksvärden och/ eller betydelser.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, (i översiktsplanen ofta förkortat LIS) är områden som kommunen i översiktsplanen pekar ut för utveckling exempelvis bostäder eller turistverksamhet på kommunens landsbygd. I Nässjö kommun betraktas alla områden som ligger mer än tre kilometer utanför Nässjö stad som landsbygd.

VA

Förkortning för vatten och avlopp, i översiktsplanen syftar benämningen VA ofta till kommunalt vatten och avlopp. Nässjö Affärsverk är huvudman för vatten och avlopp.

INLEDNING

Antalet invånare i Forserum har under den senaste tioårsperioden stadigt ökat och ortens attraktiva läge mellan Nässjö och Jönköping bidrar till att Forserum alltjämt ses som en attraktiv ort att bo och verka i. Det finns mot bakgrund av detta en stor efterfrågan på mark för nya bostäder och verksamheter i Forserum. För att Forserum ska kunna fortsätta att växa och utvecklas även i framtiden ställs det krav på att kommunen har en god plan och markberedskap. Det främsta instrumentet som kommunen fogar över för att tillgodose en god plan- och markberedskap och samtidigt uppnå en hållbar och långsiktig markhushållning är översiktsplanen.

I den fördjupade översiktsplanens inledning ges en övergripande förklaring till vad en fördjupad översiktsplan är, vad den ska innehålla, om arbetets bakgrund och avgränsning samt tillvägagångssätt.

VAD ÄR EN FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN?

Översiktsplanen är kommunens långsiktiga politiska viljeinriktning för hur mark och vatten ska användas. En fördjupad översiktsplan (FÖP) är en översiktsplan för ett fysiskt avgränsat område, som till exempel en tätort. Den fördjupade översiktsplanens avgränsning möjliggör för en mer detaljerad bild av kommunens vilja inom det fysiska området och utgör ett komplement till den kommunövergripande översiktsplanen som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanens syfte är att vara vägledande i beslut gällande den fysiska miljön och har stor påverkan på såväl detaljplaner som bygglov, men är inte juridiskt bindande.

En fördjupad översiktsplan ska innehålla:

- En redogörelse för hur mark och vatten ska användas för bebyggelse, infrastruktur och andra verksamheter.
- En redogörelse för hur befintlig bebyggelse ska utvecklas och bevaras.
- En redogörelse för hur allmänna intressen ska tas tillvara.

- En redogörelse för hur riksintressen ska tillgodoses.
- En redogörelse för hur hänsyn ska tas till risker för människors hälsa och säkerhet.
- En redogörelse för hur miljö kvalitetsnormerna kan följas.

Den fördjupade översiktsplanen ska aktualitetsprövas en gång under varje mandatperiod. Från och med 2022 görs detta genom en så kallad planeringsstrategi, vilken ska fokusera på arbetet med översiktsplanens strategiska frågor och bidra till en kontinuerlig översiktsplanering och utveckling av den fysiska miljön.

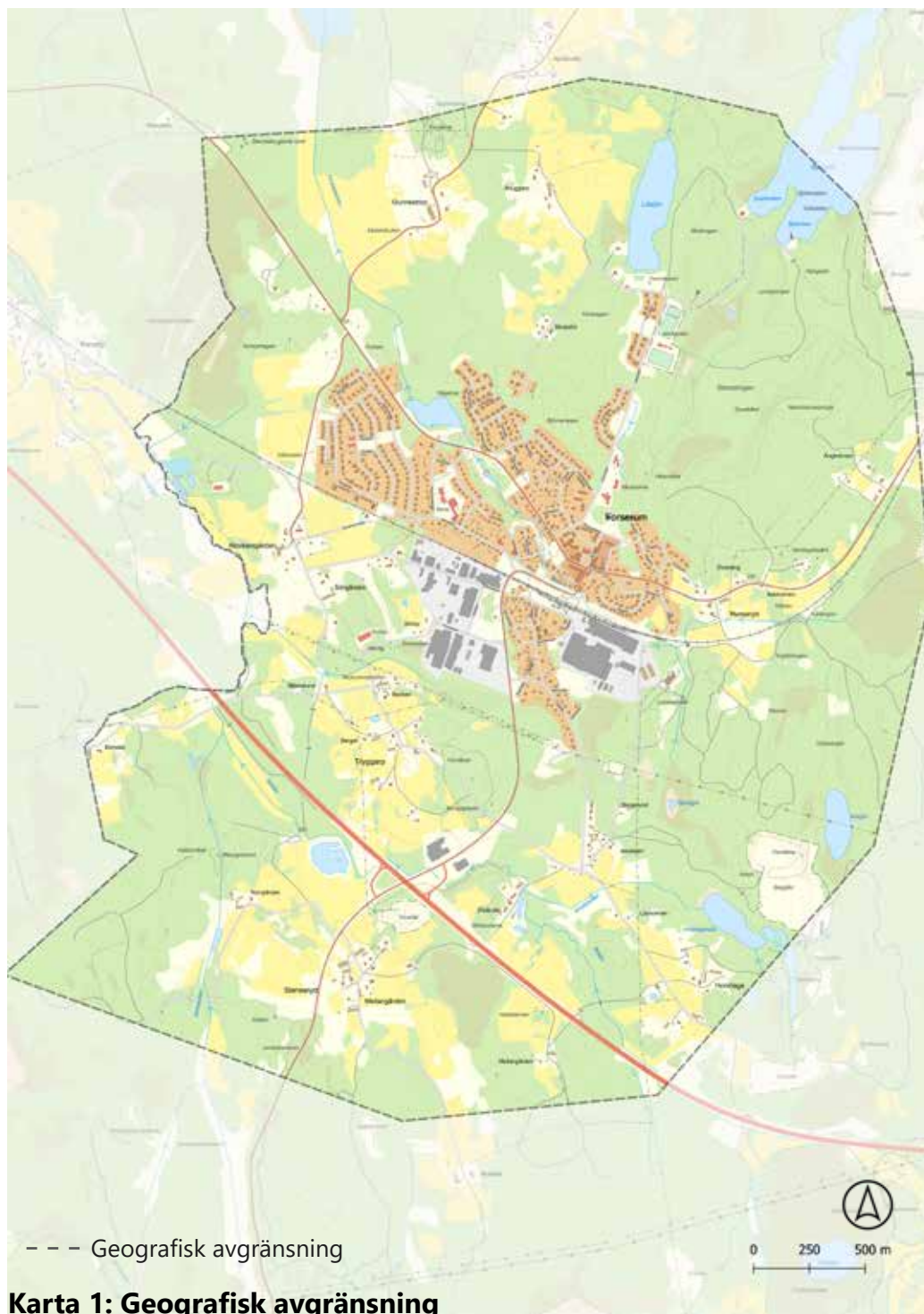
ÖVERSIKTSPLANEPROCESSEN

Processen med att ta fram en översiktsplan genomförs i olika steg, i ett tidigt skede genomförs en tidig medborgardialog för att förankra medborgarna i processen. I arbetet med den fördjupade översiktsplanen för Forserum genomfördes en tidig medborgardialog under januari och februari 2022. Dialogen utgör ett viktigt planeringsunderlag och sammanställningen från dialogen är med som en bilaga vid samrådet.

Den fördjupade översiktsplanen för Forserum befinner sig i samrådsskedet, vilket innebär att innehållet nu kommer att samrådas med myndigheter, grannkommuner, intresseorganisationer, företag och allmänheten med flera. De synpunkter som inkommit under samrådet kommer att sammanställas i en samrådsredogörelse, varigenom det ska framgå hur synpunkter och förslag behandlas i det fortsatta arbetet med översiktsplanen.

Därefter ställs planförslaget ut på granskning, under granskningen är det återigen möjligt att lämna synpunkter på planförslaget. De inkomna synpunkterna sammanställs i ett granskningsutlåtande och planförslaget bearbetas. Den fördjupade översiktsplanen är sedan redo att antas av kommunfullmäktige.

AVGRÄNSNING

Den fördjupade översiktsplanen avgränsas geografiskt till att omfatta tätorten Forserum med omnejd. I väst följer avgränsningen kommungränsen mot Jönköpings kommun.

En fördjupad översiktsplan ska visa kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark- och vattenanvändningen, med anledning av detta behöver den fördjupade översiktsplanen ha

en lång planeringshorisont. Utpekanden och ställningstaganden görs på underlag som bygger på beräkningar och prognoser med en utblick för många år in i framtiden. Det är dock viktigt att aktualiteten i de olika planeringsunderlagen ses över med jämna mellanrum, vilket görs inom ramen för planeringsstrategin som tas fram en gång under varje mandatperiod för att säkerställa planens aktualitet.

TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Utgångspunkten för arbetet med den fördjupade översiktsplan har varit ”Program för fördjupad översiktsplan för Forserum” som godkändes i samband med att Samhällsplaneringskontoret fick i uppdrag att ta fram en ny fördjupad översiktsplan för Forserum av samhällsplaneringsnämnden.

Under arbetets gång har underlag samlats in vilket ligger till grund för de ställningstaganden som görs i denna fördjupade översiktsplan. Underlaget presenteras i planeringsunderlaget, en av totalt tre delar som tillhör den fördjupade översiktsplanen för Forserum.

Samhällsplaneringsnämndens presidie samt kommunens förvaltningar och bolag har utgjort styr- och referensgruppen i arbetet med den fördjupade översiktsplanen. Under arbetets gång har kontinuerliga avstämningar genomförts och på så sätt har arbetet förankrats med den politiska ledningen och övriga delar av kommunen.

Tidig medborgardialog

Ett viktigt planeringsunderlag för den fördjupade översiktsplanen utgörs av medborgarnas synpunkter om sitt samhälle. För att samla in vad boende och verksamma i Forserum tycker och tänker om sin tätort genomfördes under januari och februari 2022 en tidig medborgardialog.

Med anledning av restriktioner till följd av rådande pandemi var det inte möjligt att genomföra dialogen fysiskt. Istället anordnades fyra digitala informationstillfällen där arbetet med den fördjupade översiktsplanen presenterades och följdes av diskussion om Forserum. Den huvudsakliga kunskapsinhämtningen genomfördes genom en enkät som var tillgänglig på kommunens hemsida. Totalt inkom 276 svar. Resultatet av den tidiga medborgardialogen redovisas i sin helhet i ett separat dokument som finns tillgängligt att läsa på kommunens hemsida.

Boverkets översiktsplanemodell 2.1

Boverket har tagit fram en ÖP-modell för hur kommuner kan arbeta med och strukturera sin översiktsplan. Syftet med modellen är att genom ett enhetligt arbetssätt för översiktsplanering underlätta för granskning, stärka informationsdelning mellan kommuner och samtidigt underlätta för digitalisering av översiktsplaner.

Den fördjupade översiktsplanen för Forserum utgår huvudsakligen från Boverkets ÖP-modell. De förändringar som har gjorts har genomförts för att anpassa modellen efter Nässjö kommuns specifika förutsättningar och för att inrymma kommunens övergripande målsättning. Översiktsplanens innehåll fördelas enligt modellen in i tre olika aspekter: Utvecklingsinriktning, Mark- och Vattenanvändning samt Riksintressen, LIS och andra värden. Utöver detta tillkommer ett avsnitt som berör kommunens vision.

Utvecklingsriktningen ska redovisa funktioner och samband avseende grundläggande strukturer i bebyggelse, natur och friluftsliv samt kommunikationer. Vidare ska utvecklingsriktningen lyfta strategiskt viktiga samband som påverkar ortens långsiktiga utveckling.

Mark- och vattenanvändning ska redovisa användningen av mark- och vattenområden inom tätorten. Den fördjupade översiktsplanens markanvändningskarta illustrerar endast områden som kommunen gör ett ställningstagande kring, områden som exempelvis ska exploateras eller utvecklas.

Riksintressen, LIS och andra värden ska redovisa hur kommunen avser att ta hänsyn till olika värden samt hur de riksintressen som finns inom orten ska tillgodoses.

KOMMUNENS VISION

VISION 2030

Kommunfullmäktige i Nässjö kommun antog 2012 en vision som lyder enligt följande:

Nu hjärnvägars! Med glädje och fiffighet vässar vi Smålands höjdpunkt. Nässjö 2030 – världens rum för människor och möten.

Sedan juni 2020 finns även följande fokusråd antagna av kommunfullmäktige:

- Alla vuxna som bor i Nässjö kommun ska ha en sysselsättning som gör att de kan försörja sig.
- Alla barn och ungdomar i Nässjö kommun har förutsättningar för en god uppväxt.

Den fördjupade översiktsplanen förhåller sig till kommunens vision samt till fokusmålen genom att ta dessa i beaktning och omsätta dem i den fysiska planeringen. Främst sker detta i samband med planeringen och utformningen av fysiska miljöer såsom till exempel bostads- och verksamhetsområden.

MÅL

Målbilden för arbetet med den fördjupade översiktsplanen för Forserum utgår från kommunfullmäktiges fokusråd. Fokusmålen gäller fram till ett år efter innevarande mandatperiod, det vill säga fram till 2030.

KOMMUNALA PLANSTRATEGIER

För att ta steg mot Vision 2030 och uppnå målen för Agenda 2030 på lokal nivå ligger följande områden i fokus för Nässjö kommuns fysiska planering.

Attraktivitet

En god plan- och markberedskap är avgörande för att kunna erbjuda mark för verksamhets- och bostadsetableringar. Det är även en nyckelfaktor för att säkerställa en långsiktig och strategisk markförsörjning och tillväxt. Det finns ett stort behov av fler bostäder i kommunen, bostäder behöver kunna erbjudas för olika behov. I all utveckling av bostäder och offentliga platser ska miljön vara inkluderande så att segregation motverkas. Den fysiska miljön ska skapa förutsättningar för ett tryggt och öppet samhälle där alla känner sig välkomna.

För en ökad attraktivitet är det även viktigt att satsningar görs för att utveckla aktiviteter och anläggningar för kultur och fritid. Tillskapandet av mötesplatser bidrar också till att gemensamma stads- och tätortsmiljöer upplevs som attraktiva och levande.

Kommunikationer

En välfungerande kollektivtrafik är viktigt och för att hela kommunen ska leva är det även viktigt att samverka kring lokal utveckling och tillgång till service och goda kommunikationer på såväl väg som järnväg. Stationsområden och busshållplatser ska vara tillgängliga och inbjudande. Jönköpingsbanan behöver fortsatt utvecklas och stärkas. Infrastrukturen för trafiksäkra gång- och cykelvägar behöver utvecklas i hela kommunen.

Välfärd

Vatten- och energiförsörjningen behöver vara stabil och hållbar för välfärdens fortsatta utveckling. En grundläggande förutsättning för människors hälsa och välfärd är att hänsyn tas till det förändrade klimatet och att kommunen arbetar aktivt med klimatanpassning inom den översiktliga planeringen såväl som i detaljplaneprocessen.

Näringsliv och kompetens

Näringslivet ska breddas samtidigt som de starka näringslivsgrenarna trä, infrastruktur, logistik och industri fortsätter att utvecklas. Kommunen behöver också stärka det befintliga järnvägsklustret och utveckla nya kluster som i sin tur stärker kommunens profil. Tillgången till matchande arbetskraft är avgörande varför såväl grundläggande som högre utbildning är av stor vikt. Yrkehögskolan utvecklas och fler högskoleutbildningar etableras i samverkan med Nässjöakademin. De högre utbildningar som erbjuds behöver matcha det lokala näringslivets struktur och behov. Digitala lösningar för kompetensutveckling nyttjas. Det ska vara lönsamt och enkelt att verka och nyetablera sig i Nässjö kommun.

Kommunens ekonomi behöver vara långsiktigt hållbar. Egenförsörjningen behöver därför öka och fler människor komma i arbete genom näringslivets och föreningslivets positiva utveckling. Nödvändigt är också en god matchning av utbildning och individ. Initiativkraften hos engagerade medarbetare och medborgare tas tillvara.

Kommunen behöver kontinuerligt söka nya vägar för medborgarinflytande och samarbete mellan olika aktörer i samhällsutvecklingen. Kommunen vill verka för en väl utbyggd digital infrastruktur som täcker hela kommunen och ökar möjligheterna att nyttja digital teknik. Detta är nödvändigt för att ge goda förutsättningar för bland annat företagande på landsbygden och framtida välfärdsteknik.

UTVECKLING SINRIKTNING

Utvecklingsinriktningen visar kommunens prioriteringar och strategiska inriktningar för Forserum utveckling. Utvecklingsinriktningen fördjupas i inriktningar för bebyggelse, kommunikationer, natur och friluftsliv.

Forserum har ett fördelaktigt läge i regionen med närhet till såväl Jönköping som Nässjö. För att Forserum ska kunna växa på ett hållbart och långsiktigt sätt behövs utvecklingsriktningar för hur den fysiska miljön ska utvecklas.

Utveckling och planering

Forserum har genom sitt attraktiva läge en stark befolkningstillväxt, vilket ställer krav på kommunens samtliga verksamheter att kunna tillgodose befolkningsökningen, det handlar om att skolan ska kunna ta emot elever, att bostäder och tomter bebyggs i en takt som möter efterfrågan samt att stärka den befintliga servicen med möjlighet att möta en åldrande befolkning och att skapa en god levnadsstandard för befolkningen i Forserum. Nässjö kommun arbetar kontinuerligt med boendeplanering genom en särskild strategi. Kommunen har i grunden monopol på planläggning av mark för bostäder men svarar bara för en del av bostadsbyggnationen, i övrigt gäller det att skapa goda förutsättningar för byggbolag och privatpersoner att komplettera det befintliga bostadsbeståndet för att tillgodose behovet av nya bostäder. Kommunens kraftigaste verktyg för att stimulera bostadsbyggandet är en aktiv markpolitik, strategiska markförvärv och en god planberedskap så väl på strategisk som detaljplanenivå. Bostadsfrågor berör många aktörer inom kommunen och det är även här viktigt att bostadsbeståndet är diversifierat för att kunna samla olika typer av bostadsformer tillsammans med ett gott utbud av exempelvis kollektivtrafik, offentlig och privat service samt närhet till natur- och friluftsliv.

Bo och leva i Forserum

Den fördjupade översiktsplanens vägledande funktion som styrdokument ger goda förutsättningar för en hållbar social, ekologisk och ekonomisk utveckling i såväl Forserum som i Nässjö kommun i stort. Den fördjupade översiktsplanen tillsammans med övrig planering ska bedrivas på ett sätt som innebär att en delaktighet för flera grupper ur samhället kan vara med och påverka den byggda miljön. Genom medborgardialog kan aspekter som barn- och ungas behov, integration, jämställdhet, tillgänglighet, trygghet och folkhälsa tillgodoses i planeringsprocessen. Kommunen ska arbeta aktivt för att ta hänsyn till ovanstående aspekter i den framtida planeringen av mer storskaliga planeringsnivåer såsom planprogram, strategier med mera.

BEBYGGELSE

Utvecklingsriktningen för bebyggelse visar på kommunens inriktning för bebyggelseutvecklingen i Forserum.

Den nuvarande bebyggelsestrukturen med bostadsbebyggelse huvudsakligen norr om järnvägen och verksamheter huvudsakligen söder om järnvägen ska bibehållas. Att efterfölja byggnadsstrukturen innebär att ny bostadsbebyggelse endast pekas ut norr om järnvägen och verksamheter söder om. Närheten till service, kommunikationer samt natur och grönområden ska bibehållas även vid utbyggnad av ny bebyggelse. Tillkommande bebyggelse ska anpassas till samhällets storlek avseende tomt- och bebyggelsestorlek samt till den befintliga bebyggelsens karaktär och utseende.

Tillkommande bebyggelse ska utformas på ett sådant sätt att den kan möta de krav och utmaningar som framtida klimatförändringar kommer att ställa på den bebyggda miljön. Den fysiska tillgängligheten i tillkommande och befintlig bebyggelse ska värnas, exempelvis genom att tillse tillgången till olika trafikslag och anpassa gator och vägar efter bebyggelsens utformning och funktion.

Bostadsbebyggelse

Forserum är, bland annat på grund av sitt strategiska läge mellan Nässjö och Jönköping, en attraktiv boendeort. För att tillgodose bostadsbehovet och för att göra det möjligt för fler människor att flytta till Forserum behöver fler bostäder byggas. Att fler väljer att flytta till Forserum medför att kundunderlaget för service och handel i samhället stärks, vilket på längre sikt kan innebära att verksamheter väljer att expandera och att fler arbetstillfällen uppstår.

Vid anläggande av nya bostadsområden ska blandade boendeformer eftersträvas, samtidigt behöver den efterfrågan som finns på villor, par- och radhus tillgodoses. Inom nya bostadsområden bör därför en blandning av småhusbebyggelse (villor, parhus, radhus) eftersträvas. I centrumnära lägen ska även flerbostadshus ingå som en del av

bostadsbeståndet i de nya områdena. Förtätning ska ske i den mån det anses vara genomförbart med hänsyn till den specifika platsens förutsättningar.

I centrumnära lägen ska även en högre exploateringsgrad eftersträvas, än i områden som ligger längre från centrum.

Att blandade boendeformer eftersträvas och att bostäder för alla åldersgrupper ska finnas möjliggör flyttkedjor inom samhället och att det därmed blir möjligt för människor att bo kvar i Forserum genom hela livet.

Centrumutveckling

I Forserum är torget ”Framme” det självklara navet, därav är det viktigt att arbeta för att stärka stråken till och från denna plats. Att arbeta för att stärka de stråk som finns i samhället innebär bland annat att samband skapas mellan olika miljöer och funktioner i samhället. Stråket mellan stationen och Framme samt vidare upp mot Vattentornsparken är ett av de stråk som behöver stärkarkas, bland annat för att på ett tydligt sätt lotsa in besökare som anländer med tåg in till samhället. Ett annat stråk som behöver stärkas är det mellan Framme och vidare längs med Frickabäcken och vidare upp mot dammen. Att stärka ett stråk innebär dels att man arbetar med den fysiska miljön inom stråket, dels att man arbetar med exempelvis skyltning och andra attribut som ger stråket en tydlig karaktär.

För centrumutvecklingen är det även viktigt att nya mötesplatser kan tillskapas samt att handeln och näringslivet ges förutsättningar att fortsatt bedriva sina verksamheter. Ny bebyggelse i Forserums centrum ska följa den befintliga bebyggelsekaraktären avseende exempelvis byggnadshöjd och antal våningar. Entréer ska även placeras mot gatan för att stärka känslan av en inbjudande och öppen miljö.

Offentlig service

Då Forserum är ett attraktivt samhälle för barnfamiljer att bosätta sig i, har kommunen ett ansvar i att möta den ökade efterfrågan som uppstår på offentlig service, så som exempelvis skolor och förskolor.

I Forserum behöver både en ny skola och en ny förskola tillkomma. Den befintliga skolan, Rosenholmsskolan, har nått sin kapacitet. Även de förskolor som finns i Forserum har nått sin kapacitet. En viktig lokaliseringsprincip för en ny skolbyggnad är att de ska ha ett centralt läge i Forserum. Förskolor bör lokaliseras så att tillgången till dessa är goda, det är därför möjligt att lokalisera nya förskolor inom områden som pekats ut för bostadsbebyggelse. Det ska även finnas gena och säkra gång- och cykelvägar fram till samhällets skolor och förskolor för att tillse att barn och ungdomar på ett säkert sätt kan ta sig till och från skolan.

Det ska vara möjligt att bo i Forserum genom hela livet, därför behöver behovet av så kallade trygghetsbostäder samt äldreboenden tillgodoses. Dessa ska företrädesvis vara centralt belägna i samhället så att de äldre kan nyttja de resurser och den service som finns i Forserum. Tillgängligheten i och i anslutning till dessa boenden behöver vara hög. Markberedskap för byggnation av trygghets- och äldreboenden ska finnas inom mark som är utpekad för bostadsbebyggelse.

Verksamheter

Forserum har ett starkt och mångfacetterat näringsliv, i samhällets centrala del finns näringsidkare vars verksamheter huvudsakligen riktar sig mot detaljhandel. Såväl sällanköpshandel som dagligvaruhandel finns att tillgå. I södra Forserum återfinns de verksamheter som är mer ytkrävande.

För Forserums framtida utveckling och tillväxt är det av stor vikt att näringslivet ges förutsättningar för att fortsatt kunna bedriva sin verksamhet och vid behov även kunna expandera. En god plan- och markberedskap är därför av stor vikt såväl som att

möjligheter för en fortsatt befolkningstillväxt och att en ökad inflyttning till orten möjliggörs.

Lokaliseringen av tillkommande verksamhets- och industribebyggelse ska ske söder om järnvägen. Verksamheter med en begränsad omgivningspåverkan ska etableras i anslutning till Stenserydsvägen och på det sättet bidra till att stärka entrén till Forserum från riksväg 31/40/47.

Verksamheter som medför en större omgivningspåverkan ska lokaliseras på ett sådant sätt att olägenheter i form av exempelvis buller ej uppstår för de närmast boende. Forserums befintliga verksamhetsstruktur ska värnas och i den mån det bedöms vara möjligt tillse att expansion kan ske inom befintliga verksamhetsområden.

Ställningstaganden

- Bebyggelsemiljöer ska hålla en hög standard med god arkitektur anpassad till platsen och med hänsyn till ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.
- I Forserum ska en blandning av bostadstyper och upplåtelseformer eftersträvas.
- Bostadsbyggnation ska möjliggöra för lokala flyttkedjor.
- Forserum ska utvecklas genom förtätning samt nybyggnad i anslutning till befintlig bebyggelse.
- Tillkommande bebyggelse i Forserums centrum ska bidra till att stärka dess befintliga karaktär.
- För att öka tillgängligheten för barn ska skolor och förskolor lokaliseras centralt i Forserum.
- Vid byggnation av skolor och förskolor ska tillgången till närliggande grönytor särskilt värnas.
- Verksamheter ska lokalisera på ett sådant sätt att omgivningspåverkan minimeras.

NATUR OCH FRILUFTSLIV

Utvecklingsinriktning för natur och friluftsliv beskriver kommunens inriktning för gröstrukturen inom och i anslutning till Forserum.

De gröna samband som finns i Forserum ska stärkas och knytas samman. Tillgången till natur, grönområden och parker ska vara god för samhällets invånare. Om ett grön- eller friluftsområde med stora värden för allmänheten tas i anspråk för exploatering ska detta område ersättas med ett motsvarande område, avseende såväl funktionalitet som storlek. Ett sådant område lokaliseras med fördel i nära anslutning till samhällets samlade bebyggelse, vilket medför att närheten och tillgängligheten till området inte minskar för samhällets invånare.

Viktiga samband och funktioner

Det finns ett antal samband och funktioner hos den befintliga gröstrukturen i Forserum, som det är extra viktigt att slå vakt om och värna.

Grönstråket vid Frickabäcken vidare västerut mot dammen är ett väletablerat promenadstråk som både erbjuder grönska och vatten. Stråket ska värnas och utvecklas samt synliggöras i centrala Forserum. Stråket i nordlig riktning genom Skogsbo och vidare mot Lillsjön och rekreationsområdet Mellhagen samt stråket i östlig riktning från Skogsbo mot vattentornet och Storeskogen ska båda stärkas och tydliggöras i samband med utbyggnad av angränsande områden. De gröna stråken genom samhället bidrar med att öka tillgången till rekreation och friluftsliv för Forserums invånare.

Respektive grönområde och grönstråk kan även inrymma olika användningar och funktioner. Kommunen eftersträvar en blandning av funktioner och användningar inom grönområden och grönstråk, för att på så vis tillgodose olika behov hos olika åldersgrupper. Exempelvis kan det handla om iordningställda ytor i form av lekplatser, bänkar och bord, träningsredskap eller möjlighet till rekreation i form av löpning, gång eller cykling. De olika funktionerna inom samhällets grönområden

och grönstråk ska uppmuntra till möten.

Rekreation och grönska

Naturen spelar en viktig roll för folkhälsan. Den inbjuder till fysisk aktivitet, vilket är hälsofrämjande. Grönska kan även förebygga skadliga förändringar till följd av ett förändrat klimat, avseende exempelvis att motverka värmeöar och motta nederbörd vid kraftigt skyfall. Samtidigt har både nationella och internationella studier visat på en rad andra positiva effekter. Vistelse i naturen kan minska stress och oro, ge skärpt koncentrationsförmåga, sänka blodtrycket och ge bättre motorik. Kommunen vill skapa förutsättningar för fysiska aktiviteter. Det handlar bland annat om att det ska finnas en närhet till lekplatser, grönytor och rekreationsområden.

Kraven på grönytor och rekreationsområden varierar mellan olika grupper av människor i samhället. Ett rekreationsområde kan upplevas på olika sätt av olika människor. En skogsdunge kan upplevas som ostrukturerad, otrygg, otillgänglig och dåligt underhållen av en äldre betraktare. Samtidigt kan det vara skådeplats för ett helt sommarlov för ett barn eller ungdom som har perfekta förutsättningar att låta fantasin flöda. Forserum har god tillgång till rekreationsområden. Under 2019 genomfördes en sociotopkartering i kommunens tätorter med syfte att lokalisera vilka sociotopområden som finns i kommunens olika tätorter samt en avståndsanalys med områden som har ett avstånd av 300 meter till dessa sociotoper. Sociotopkartering är en kartläggning av grönytor och utemiljöer från en social och kulturell synvinkel där dialogen med invånarna står i fokus. Boverket har angett att 300 meter är det längsta avståndet människor bör ha till ett grönområde. Översiktsplanen har stor påverkansmöjlighet att säkerställa att dessa platser knyts samman på ett sätt som gör det funktionellt för människor samt djur- och växtlivet.

Ställningstaganden

- Kommunen ska verka för att skapa platser som uppmuntrar till möten.
- Grönområden och parker ska innehålla flera funktioner för att tillgodose olika gruppers behov.
- De gröna stråken i Forserum ska utvecklas och stärkas.
- Vid planering av grönstruktur ska klimatanpassningsåtgärder vidtas.
- Kommunen ska verka för att invånare i Forserum ska ha maximalt 300m till närmaste grönområde.

KOMMUNIKATIONER

Utvecklingsinriktning för kommunikationer beskriver kommunens inriktning för förbindelser i Forserum genom strategiska ställningstaganden och övergripande utpekande av gång- och cykeltrafik, kollektivtrafik, persontrafik och godstrafik.

Kommunen ska verka för att främja ett hållbart resande, bland annat genom att arbeta för en god tillgång och tillgänglighet till hållbara färdmedel samt att verka för att öka attraktiviteten hos de hållbara trafikslagen.

Gång- och cykeltrafik

Det ska vara säkert och tryggt för fotgängare och cyklister vid överfarter samt där olika trafikslag möts. Gång- och cykelvägnätet ska binda samman tätorten och viktiga målpunkter. I nya bostadsområden behöver nya gång- och cykelvägar anläggas, dessa kopplas sedan mot det befintliga gång- och cykelvägnätet, vilket medför att närheten i samhällets gång- och cykelvägnät blir större.

Trygga och säkra cykelparkeringar ska finnas vid större målpunkter i samhället. Bra belysning och andra trygghetsskapande åtgärder ska eftersträvas vid nybyggnation av gång- och cykelvägar för att ytterligare stärka attraktiviteten hos dessa färdmedel. Förutsättningarna för cykelpendling ska beaktas och främjas i den efterföljande planeringen.

Kollektivtrafik

Jönköpingsbanan är viktig för Forserum och kommunen behöver därför verka för järnvägens bevarande och utveckling. Hållplatslägena för buss och tåg ska värnas och turtätheten ska stärkas. Smidiga byten mellan olika trafikslag ska underlättas.

För att ytterligare stärka attraktiviteten hos de hållbara trafikslagen ska pendelparkeringar och cykelparkeringar anläggas. Kopplingen mellan kollektivtrafiken och gång- och cykelvägnätet ska hänga ihop för att underlätta nyttjandet av kollektivtrafiken på såväl väg som järnväg. Kommunen ska verka för att möjliggöra en

passage under järnvägen i anslutning till stationen i Forserum.

Utöver kommunens utvecklingsinriktning påverkas även kollektivtrafiken av regionala och nationella beslut. Trafikverket planerar en förlängning av mötesspår på Jönköpingsbanan i anslutning till Forserum. Ett förlängt mötesspår utmed Jönköpingsbanan möjliggör fler tågmöten, vilket i förlängningen underlättar pendlingen och eventuellt möjliggör fler avgångar.

Persontrafik

En av de största förbättringspotentialerna för att förbättra kommunikationerna ligger i att förbättra trafikplatsen som förbinder Forserum via Stenserydsvägen med riksväg 31/40/47. Nya lösningar för på- och avfarter på riksväg 40 vid trafikplats Forserum behöver anläggas.

Trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter ska stärkas genom åtgärder i den befintliga väginfrastrukturen, exempelvis genom att begränsa hastigheten genom samhället.

Den befintliga infrastrukturen utgör utgångspunkt för expansion av infrastrukturnätet och vid en utbyggnad av områden behöver infrastrukturen byggas ut för att möta de ökade behoven som fler invånare ställer. Både inom nya områden och för vägdragningen genom Skogsbo-området.

Tunga transporter (godstrafik)

Genom Forserum går en förhållandevis stor andel tunga transporter. Den främsta orsaken till detta är de taktverksamheter belägna i anslutning till samhället, varifrån flertalet uttransporter av material behöver ske dagligen. De transporter som går till och från täkterna i Forserums närområde behöver för att nå det större vägnätet ta sig igenom Forserums centrala delar, vilket medför större trafikflöden och även ökade bullernivåer. Kommunen bör i samverkan med bolagen som bedriver verksamhet i respektive takt verka för att omgivningspåverkan begränsas och på sikt även undersöka alternativ, som innebär att trafiken från täkterna inte behöver färdas genom centrala

Ställningstaganden

- Kommunen ska arbeta för att tillskapa tillgängliga och trygga gång- och cykelvägar.
- Kommunen ska verka för en utveckling av Jönköpingsbanan och därigenom främja ett ökat nyttjande av kollektivtrafiken.
- Kommunen ska verka för en ombyggnation av på- och avfartslösningar på riksväg 40 vid trafikplats Forserum.
- Kommunen ska verka för en säker trafikmiljö i Forserum.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Utvecklingsinriktning för teknisk försörjning beskriver generella inriktningar för system som försörjer viktiga samhällsfunktioner.

Vatten

Nässjö kommun ligger högst upp på det Småländska höglandet och avrinning sker därför till stora delar från kommunen. Avrinningsområdena tar inte hänsyn till administrativa gränser utan det som sker i vattendrag i Nässjö kommun påverkar också vattendrag i grannkommuner och andra delar av länet som ligger belägna på en lägre nivå över havet än vad Nässjö kommun gör. Stora flöden i exempelvis vattendrag kan leda till översvämningar som påverkar andra kommuners infrastruktur och dricksvattenförsörjning. Kommunen har därför ett stort ansvar i arbetet med vattenfrågor och deltar därför i ett antal mellankommunala samarbeten som rör vattenfrågor, däribland i SRK södra Vättern. För att uppnå goda miljö kvalitetsnormer för vatten är det viktigt med ökat samarbete mellan kommunerna och diskussioner om vilka åtgärder som ska prioriteras för att uppnå mest nytta. Flertalet sjöar delas mellan Nässjö och andra kommuner. Hänsyn ska tas till detta vid byggande och planering i Nässjö kommun.

Sjösystemet Storsjön-Hämte gölen-Skärsjön utgör vattentäkt för Forserum som saknar reservvattentäkt. Arbetet pågår med att skydda befintlig täkt genom ett förslag till vattenskyddsområde med vattenskyddsföreskrifter. Inom området för dricksvattentäkten får inte sådan verksamhet eller markanvändning, som medför negativa effekter (enligt föreslagna vattenskyddsföreskrifter) förekomma. Detta eftersom dricksvatten är en viktig resurs och en grundläggande förutsättning för ett funktionellt samhälle. Vattenförsörjningens kapacitet är det som ytterst sätter ramarna för hur och i vilken omfattning Forserum kan växa.

När nya bostads- eller verksamhetsområden etableras, sker detta genom detaljplaneläggning. I samband med detta utvidgas också verksamhetsområdet för vatten- och avloppsnätet. Vilket innebär att en utbyggnad av nya vatten-

och avloppsledningar behöver ske och dessa behöver även anslutas till det befintliga vatten- och avloppsledningsnätet. Frågor kopplade till vatten- och avloppslösningar för respektive område utreds inom detaljplaneprocessen.

Gällande dagvatten är utgångspunkten att lokalt omhändertagande ska ske inom respektive nybyggnadsområde. Beroende på områdets lokalisering och markförutsättningar kan olika lösningar för lokalt dagvattenomhändertagande tas i anspråk. Dagvattenhanteringsfrågan utreds närmare inom ramen för detaljplaneprocessen.

Materialåtervinning

Nya återvinningsstationer ska placeras ut där detta anses nödvändigt i förhållande till antalet nya hushåll i respektive nybyggnadsområde. Återvinningsstationen vid vattentornet ska omlokaliseras till lämpligt läge i samhället, detta för att möjliggöra utveckling av parkmiljön kring vattentornet.

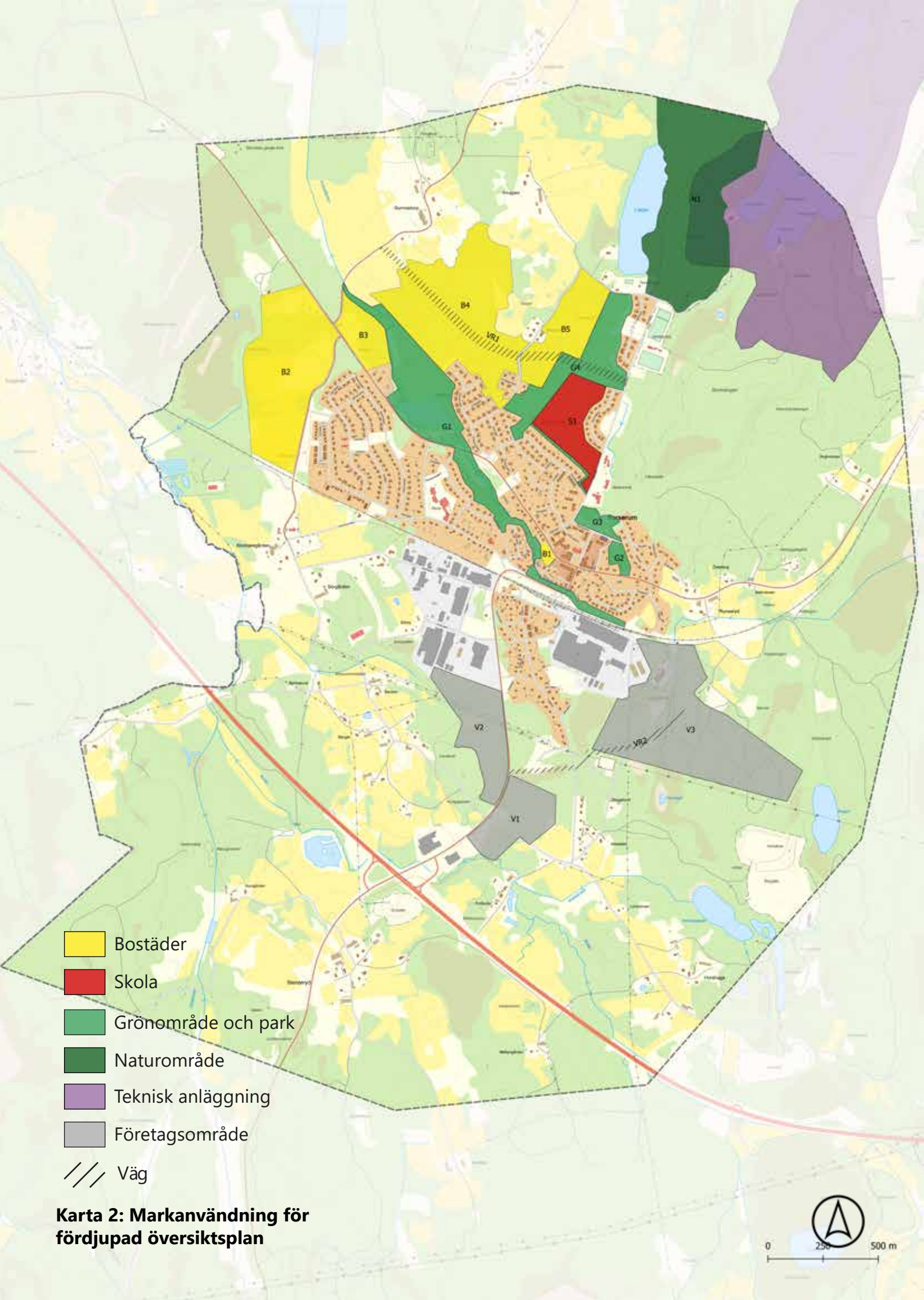
Ställningstaganden

- Forserums dricksvattentäkt (Storsjön-Skärsjön-Hämte gölen) ska skyddas.

Karta 2: Markanvändning för fördjupad översiktsplan

MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

I denna del av planförslaget redogörs det för den framtida mark- och vattenanvändning som pekats ut i den fördjupade översiktsplanen.

Områdesbeskrivningar

I efterföljande text har respektive område som pekats ut i den fördjupade översiktsplanen givits en beskrivning av vilka de huvudsakliga användningarna föreslås bli inom respektive område samt vilka funktioner som kan inrymmas inom dessa. I beskrivningen återges även vilka faktorer som är viktiga att ta i beaktning vid fortsatt planläggande sett till områdets specifika förutsättningar och lokalisering inom tätorten.

Mark- och vattenanvändningen delas upp i följande kategorier:

- Mångfunktionell bebyggelse
  - Bostäder
  - Skola
- Grönområde och park
- Natur och friluftsliv
- Verksamheter och industri
  - Företagsområde
  - Omgivningspåverkande och tillståndspliktig verksamhet
- Transportinfrastruktur
  - Vägar
  - Järnväg
- Teknisk anläggning
  - Vattenförsörjning
  - Materialåtervinning

MÅNGFUNKTIONELL BEBYGGELSE

Med mångfunktionell bebyggelse menas områden där bebyggelsen har en tätortsmässig karaktär. Preciserade användningar är bostäder, centrum, skola eller annan verksamhet som är förenlig med bostäder.

Bostäder

Utpekade områden ska främst innehålla bostadsändamål, men användningar som är en naturlig del av ett bostadsområde likt förskolor, skolor, infrastruktur, naturområden och tekniska anläggningar kan och tillåtas.

B1 - Pärlugglan

Pärlugglan är ett centralt beläget område med närhet till både service och kollektivtrafik. Området är idag oexploaterat och är lämpligt att förtäta för att säkerställa mer bostäder i centrala Forserum. Nya bostäder bör anpassas till omgivande bebyggelse och det är därför lämpligt med flerbostadshus placerade mot gatan. Det centrala läget möjliggör även för uppförandet av verksamheter i bottenplan. Bakom området återfinns Frickadalen som övergår i Forssjön, Frickadalen pekas ut i den fördjupade översiktsplanen (G1) som ett större sammanhängande grönområde att värna om.

Norr om området, på fastigheten Pärlugglan 5 har det tidigare funnits en bensinstation. Föreningen har riskklass 3 vilket innebär måttlig risk för föroreningar. Vid planläggning av området måste föroreningens eventuella påverkan på planområdet studeras närmre. Närheten till järnvägen bör också studeras ytterligare och om särskilda åtgärder måste göras för att möjliggöra bostadsbebyggelse.

Området planläggs vid tidpunkten för den fördjupade översiktsplanens framtagande för bostadsändamål. Målet med detaljplanen är att stärka det omgivande gaturummet och Forserums centrumkaraktär i stort. Bebyggelsen anpassas till den omgivande skalan och är tänkt att möjliggöra för tre våningar utmed Jönköpingsvägen och två våningar mot Dammgatan. Bostadsgården hålls bilfri och parkeringar tillgodoses på andra sidan

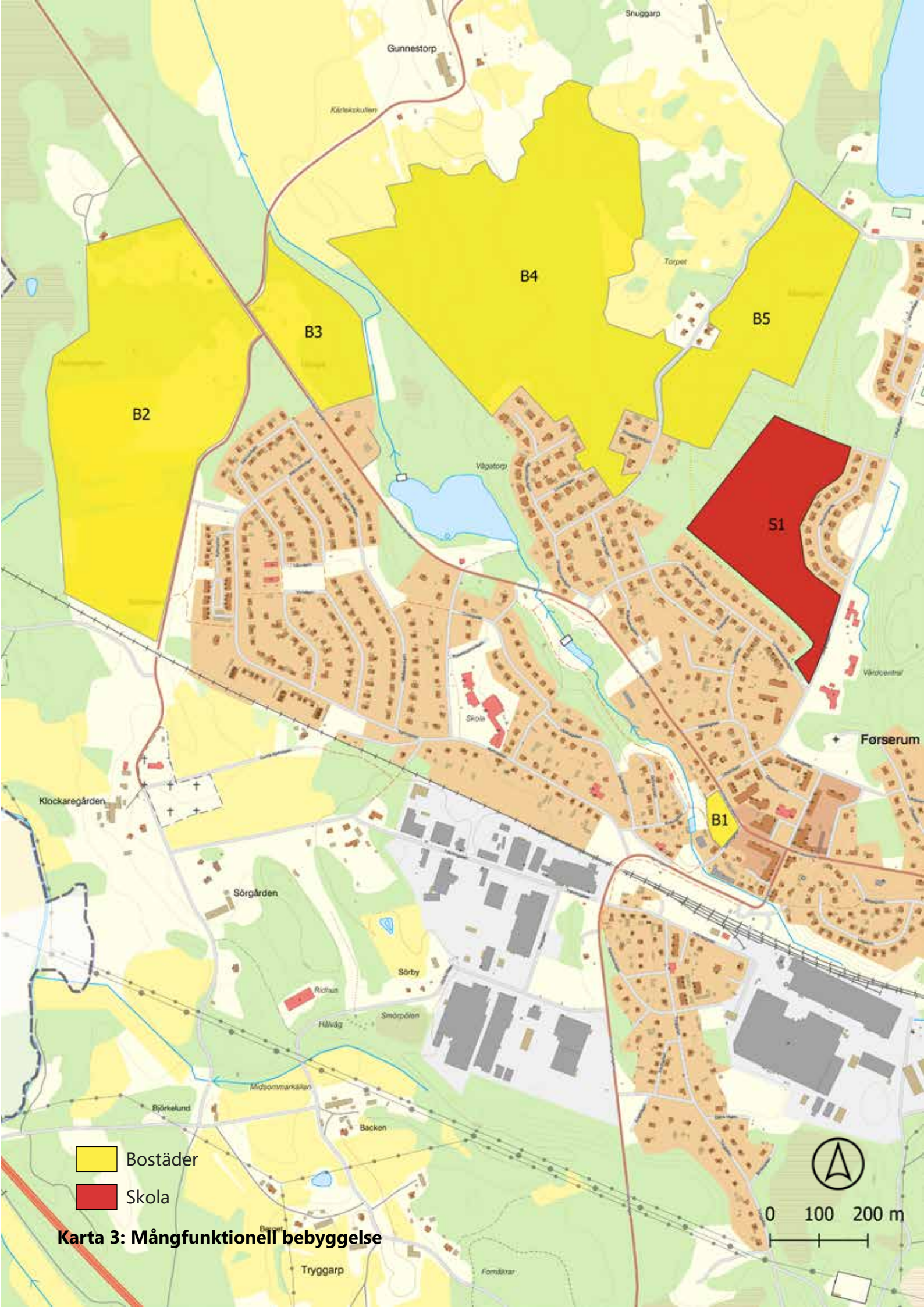
om Dammgatan. Tanken med bostadsgården är att hålla det gröna och skapa ett samband med Frickadalen.

B2 - Humpahagen västra

Humpahagen västra är ett område beläget i västra Forserum. Området avgränsas av järnvägen i söder, Finntorpsvägen i öster, Jönköpingsvägen i norr och Kanarpamossen i väster. Bebyggelsen föreslås huvudsakligen som småhus i olika former, om behov finns kan även förskola etableras inom området. Uppförandet av mindre grönområde inom området samt infrastruktur kommer även att behöva anordnas. Det bedöms att infrastrukturen i närområdet har kapaciteten att klara av en utbyggnad av Humpahagen västra.

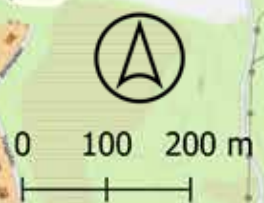
Inom planområdet återfinns i nuläget jordbruksmark i form av åker- och betesmark, vid ett ianspråktagande innebär detta att jordbruksmarken omvandlas till bostäder. En bedömning av jordbruksmarken har genomförts, där nyttan med att ta marken i anspråk för byggnation av bostäder, i syfte att tillgodose Forserums framtida möjligheter att fortsätta växa, bedöms vara större än nyttan att bevara jordbruksmarken.

Området avgränsas i västlig riktning med anledning av Kanarpamossen som innehar höga naturvärden, samtidigt som det är ett område som vid skyfall är mycket utsatt för stora mängder vatten. I söder är Jönköpingsbanan belägen, leden är utpekad som lämpligt att transportera farligt gods på och med anledning av detta bör det göras en riskutredning. Bebyggelsen bör även hålla det avstånd från järnvägen som gällande riktlinjer säger. Inom området finns även fornlämningar, dessa är lokaliserade huvudsakligen i norra delen av området. Fornlämningarna måste studeras ytterligare och kan påverkas negativt beroende på hur området detaljplanläggs.

- Bostäder
- Skola

Karta 3: Mångfunktionell bebyggelse

B3 - Humpahagen östra

Humpahagen östra är ett mindre område beläget utmed Jönköpingsvägen i nordvästra Forserum. Området möjliggör för tillkomsten av bostäder i en mindre skala och huvudsakligen i form av småhus. Området bedöms kunna inrymma 13 villor, inklusive infrastruktur och grönstruktur, med parhus eller radhus är det möjligt att inrymma fler bostäder. Det är möjligt att koppla på området till befintlig infrastruktur, den vägstruktur som behöver byggas är inom området.

Området är beläget utmed Jönköpingsvägen, vilken är en av Forserums större vägar som i västlig riktning fortsätter mot Tenhult och i östlig riktning in mot centrala Forserum och vidare till Nässjö. Med anledning av denna väg finns det behov att hantera eventuellt buller för att möta de krav som finns på bullernivåer i bostadsmiljö.

Öster om området rinner Frickaån, ett område som vid skyfall är mycket påverkat. Med anledning av detta bör bostädernas utbredning i östlig riktning begränsas. Inom området finns även fornlämningar, dessa måste studeras närmre inför planläggning och om det bedöms att fornlämningarna ej är möjliga att ha kvar vid byggnation krävs det tillstånd för att ta bort fornlämningarna.

B4 - Torpet

Torpet är ett större område som möjliggör en etappvis utbyggnad av Forserum i nordlig riktning. Med anledning av områdets omfattning kommer det vara nödvändigt att i ett tidigt skede se området ur ett större perspektiv och planera dess infrastruktur samt vilka etableringar förutom bostäder som är nödvändiga. Vissa delar av området ansamlar större mängder vatten vid kraftigt regn och därför behöver hantering av dagvatten och skyfall hanteras inom området. Området ska till största del inrymma bostäder, framförallt småhus men det kan i viss mån även vara lämpligt med en högre exploateringsgrad beroende på efterfrågan. Även förskola och viss typ av service kan inrymmas inom området.

Vid en utbyggnad av hela området kommer det att behövas ytterligare en väganlutning än den från Snuggarpsvägen, det alternativ som då bör studeras är möjligheten att skapa en koppling i nordvästlig riktning.

Det finns idag inga kända fornlämningar att ta hänsyn till, likaså föroreningar. En naturinventering av området kommer att behöva göras.

B5 - Skogsbo

I nordvästra delen av befintligt elljusspår, utmed Snuggarpsvägen finns förutsättningarna för att skapa ett bostadsområde med närhet till natur och sjöar, samt till flertalet idrottsmöjligheter genom Trollevi, Forserums idrottsplats och närbelägna padelbanor samt tennisbana. Tvärs över elljusspåret, i sydlig riktning återfinns det kommande skolområdet och ytterligare söderut finns möjligheterna att nyttja kollektivtrafiken i Forserum. I området är det lämpligt att bebyggelsen består av olika typer av småhus. Det finns möjlighet att koppla på området med Snuggarpsvägen, dock kommer Snuggarpsvägen att behöva breddas då vägen i nuläget ej är dimensionerade för den ökade trafiken.

En utveckling av skolområdet kommer innebära att elljusspåret som i nuläget finns i området kommer att behöva flyttas, ny föreslagen placering är i naturområdet Mellhagen, se naturområde N1. Hela det befintliga elljusspåret tas ej i anspråk, utan en grön korridor bevaras i mitten, se grönområde Skogsbo G4. Genom Skogsbo är det möjligt att bevara delar av grönstrukturen och skapa en koppling mellan bostadsområdena i söder, i centrala Forserum upp mot naturområdet Mellhagen.

Det finns inga kända bevarandevärde växter eller skyddade arter i nuläget, likaså finns det inga utpekade kulturmiljövärden inom området och inga kända föroreningskällor. Det finns en viss höjdskillnad i området, byggnationen bör i den mån det går att anpassas till naturen.

Det finns inga kända bevarandevärde växter eller skyddade arter i nuläget, likaså finns det inga utpekade kulturmiljövärden inom området och inga kända föroreningskällor. Det finns en viss höjdskillnad i området, byggnationen bör i den mån det går att anpassas till naturen.

kända växter eller arter på platsen och inga kända kulturmiljöer eller förorenade områden. Platsen har en viss höjdskillnad, markförutsättningarna i övrigt behöver därmed studeras vidare i samband med planläggning.

Skola

Utpekade områden ska huvudsakligen innehålla funktioner som förskola, skola, fritidshem, idrottshall eller likvärdig användning. Även andra användningar inom mångfunktionell bebyggelse kan tillåtas om behov uppstår. Förskola kan även tillåtas inom andra områden vars huvudsakliga användning är bostäder.

S1 - Björnahagen

Området är idag oexploaterat och inrymmer delar av Forserums elljusspår. Platsens lokalisering med närhet till centrum är fördelaktigt för framtida elever, personal och besökare. Men det är framför allt närheten till grönska i grönområdet Skogsbo och naturområdet Mellhagen som är en positiv faktor för utvecklingen av skola och förskola. Skolor och förskolor kräver förutom plats för byggnad och parkering även tillgänglig friyta utomhus, med anledning av detta behövs det en större oexploaterad yta för uppförandet och för att möta det framtida behov som kommer till följd av en ökad befolkning.

I samband med utveckling av området kommer det att behöva anordnas en ny trafikanslutning till området. Detta bör ske genom en ny väg från Lillsjövägen som leds genom grönområdet G4 Skogsbo och ansluter till Snuggarpsvägen i väst.

En utveckling av skolområdet kommer innebära att elljusspåret som i nuläget finns i området kommer att behöva flyttas, ny föreslagen placering är i naturområdet Mellhagen, se naturområde N1. Hela det befintliga elljusspåret tas ej i anspråk, utan en grön korridor bevaras i mitten, se grönområde Skogsbo G4. Genom Skogsbo är det möjligt att bevara delar av grönstrukturen och skapa en koppling mellan bostadsområdena söder om mot naturområdet Mellhagen. I övrigt finns det inga

GRÖNOMRÅDE OCH PARK

I grönområde och park ingår större parker, grönområden eller anlagda områden för fritidsaktiviteter i eller i nära anslutning till tätorten. Mindre grönområden, både med och utan lekplatser kan ingå i andra markanvändningar.

Grönområde

Med grönområde menas naturmark i tätortsmiljö och närrekreationsområden med en viss skötsel som har betydelse för ett stort omland och bör skiljas från övrig bebyggelsemiljö.

G1 - Frickadalen och Forssjön

Dalgången i vilken Frickabäcken rinner fram igenom utgör det största sammanhängande gröonstråket inom den bebyggda miljön i Forserum. Området är planlagt som parkmark och utnyttjas frekvent av invånarna i Forserum som ett populärt promenadstråk. Området används också som ett kommunikationsstråk för fotgängare och cyklister för att ta sig från stationsområdet till de västra delarna av Forserum. Områdets grönstruktur medför också att området har en viktig funktion som spridningskorridor för olika djur- och växtarter.

Frickadalens ravinliknande dalgång inbjuder till en spännande miljö att vistas i, inte minst för barn och ungdomar. Området föreslås utvecklas ytterligare mot att bli en inbjudande parkmiljö. Funktioner som möjliggör detta samt som uppmuntrar till möten bör därför adderas till den befintliga parkmiljön. Platsens befintliga värden ska värnas och bevaras, Forserums bruksdammar, som också finns belägna inom området är värdefulla ur kulturmiljösynpunkt och ska därför bevaras.

G2 - Furulund

Området är i dagsläget planlagt som bostadsmark inom detaljplanlagt område. Områdets låga läge i förhållande till omgivande mark gör att det lätt riskerar att översvämmas vid kraftiga eller långvariga regn. Ett område där det föreligger stor risk för översvämningar i samband med exempelvis skyfall är olämpligt att bebygga, i synnerhet i en framtid då skyfall förväntas bli kraftigare, fler och

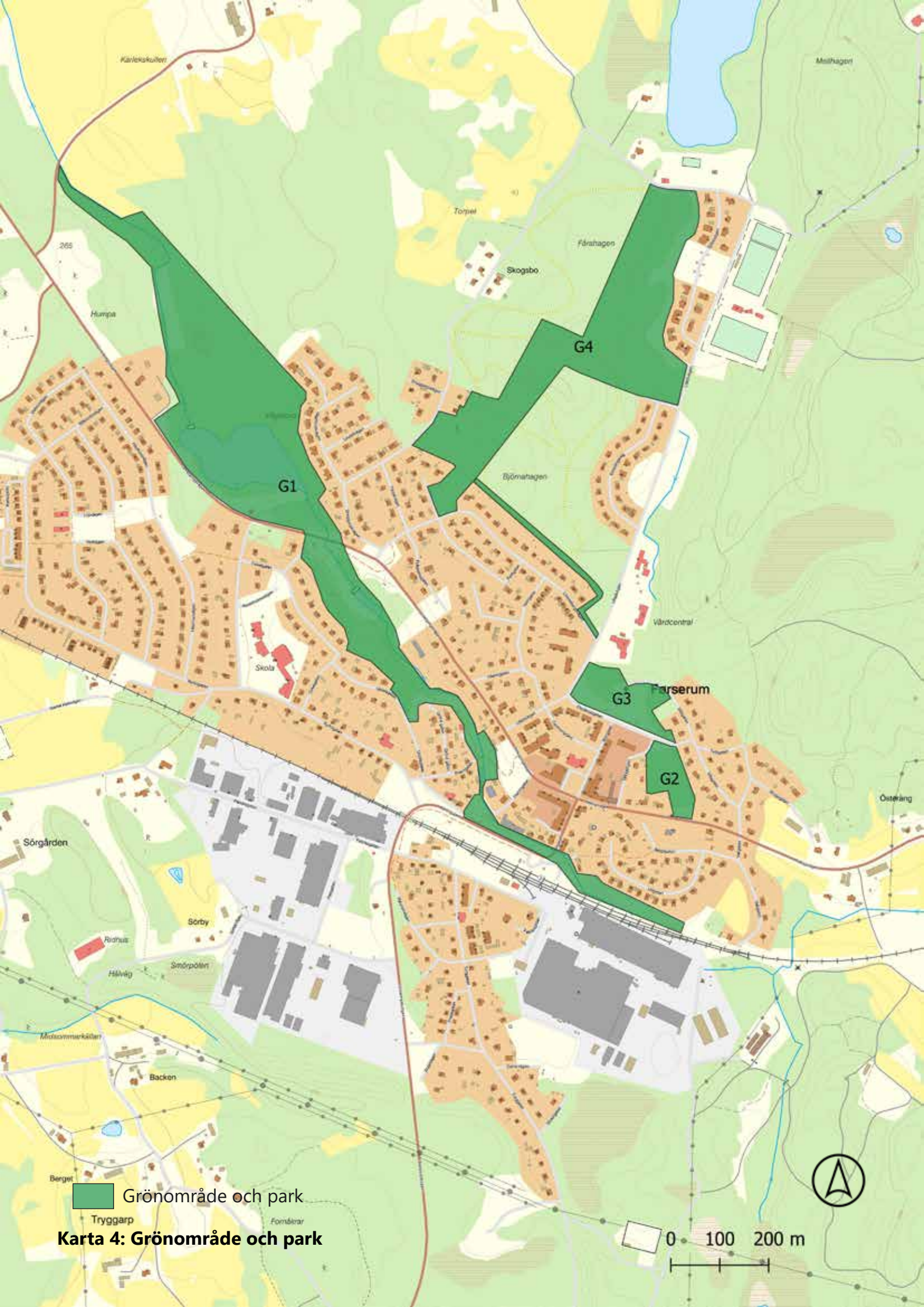
med långvariga än i dagsläget. Området föreslås därför utvecklas som natur- och parkmiljö och kan på så vis fungera som en mångfunktionell yta, det vill säga en yta som kan användas för exempelvis parkändamål men som vid behov också kan översvämmas utan att någon infrastruktur eller några bostäder kommer till skada.

Inom detta område ska ingen mark hårdgöras, då det får negativa konsekvenser för markens infiltration av dagvatten inom området, vilket i så fall skulle leda till att området förlora sin funktion som mångfunktionell översvämningsyta. Utvecklingen av området bör därför ta sin utgångspunkt från funktioner som inte förutsätter att ytor behöver hårdgöras. Områdets närhet till den befintliga parkmiljön vid vattentornet möjliggör en sammankoppling av funktionerna i de båda områdena. Lek och rekreation bör främjas vid utformningen av detta område.

G3 - Vattentornsparken

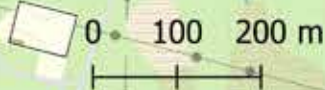
Vattentornet med tillhörande grönytor har ett centralt läge i Forserum och hamnar direkt i blickfånget för den som promenerar från stationen upp mot torget. Området bedöms besitta goda förutsättningar för att kunna utvecklas till en central mötesplats för Forserums invånare. Befintlig grönyta bör utvecklas till en parkmiljö med funktioner som tilltalar olika målgrupper i samhället och även människor i olika åldrar. Höjden närmast vattentornet kan exempelvis utvecklas med fokus på lek och rekreation, medan de planare ytorna framför vattentornet kan utvecklas med fler sittplatser och miljöer som inbjuder till möten och social interaktion. För att möjliggöra detta och ge platsen som helhet ett grönare intryck behöver den återvinningsstation som återfinns i områdets östra del omlokaliseras. Utformningen av platsen ska inte medföra att stora ytor hårdgörs, större delar av den befintliga grönstrukturen inom området bör kunna bevaras. Den sydöstra delen av området bör vända sig mot område G2 – Furulund i syfte att skapa ett samband mellan de båda områdena.

Grönområde och park

Karta 4: Grönområde och park

G4 - Skogsbo

Området blir ett grönstråk som avskiljer det nya bostadsområdet B5 – Skogsbo från det nya området för skola och förskola S1 – Björnahagen. Grönstråket förbinder även Forserums centrala delar med Lillsjön och entrén till rekreationsområdet Mellhagen. Ett vägområde (VR1) kommer att behöva korsa genom området för att förse de nya bostadsområdena norr om den befintliga bebyggelsen i Forserum med en vägförbindelse. Det är viktigt att vägens barriäreffekt begränsas i så stor omfattning som det är möjligt, vägen bör därför utformas med hänsyn till områdets befintliga förutsättningar. Den befintliga vegetationen inom området är varierande, längst i söder är skogen snårig för att längre norrut bestå av mer solitära större träd och i områdets norra del finns en så kallad föryngringsyta, i områdets nordöstra del finns även ett sankt område som inte lämpar sig för bebyggelse. Med utgångspunkt i områdets befintliga förutsättningar bör området utvecklas för att skapa en trivsamt parkmiljö med friluftskaraktär som inbjuder till avkoppling, rekreation och till fysisk aktivitet. Tillgängligheten till området behöver förstärkas, i synnerhet vid entréerna till området. Det sankta området längst i nordost ska utvecklas med hänsyn till dagvattensituationen i området, en dagvattendamm föreslås placeras inom området.

NATUR OCH FRILUFTSLIV

Natur och friluftsliv innefattar större sammanhängande områden där värden för friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterade och förvaltas med hänsyn till friluftslivet.

Naturområde

Med naturområde menas större naturmarksområden utanför tätorten som är lämpligt för rekreation. Naturen bearbetas inte i någon större utsträckning utan fokus ligger på bevarandet av rekreativsmöjligheter och friluftslivet.

N1 - Mellhagen

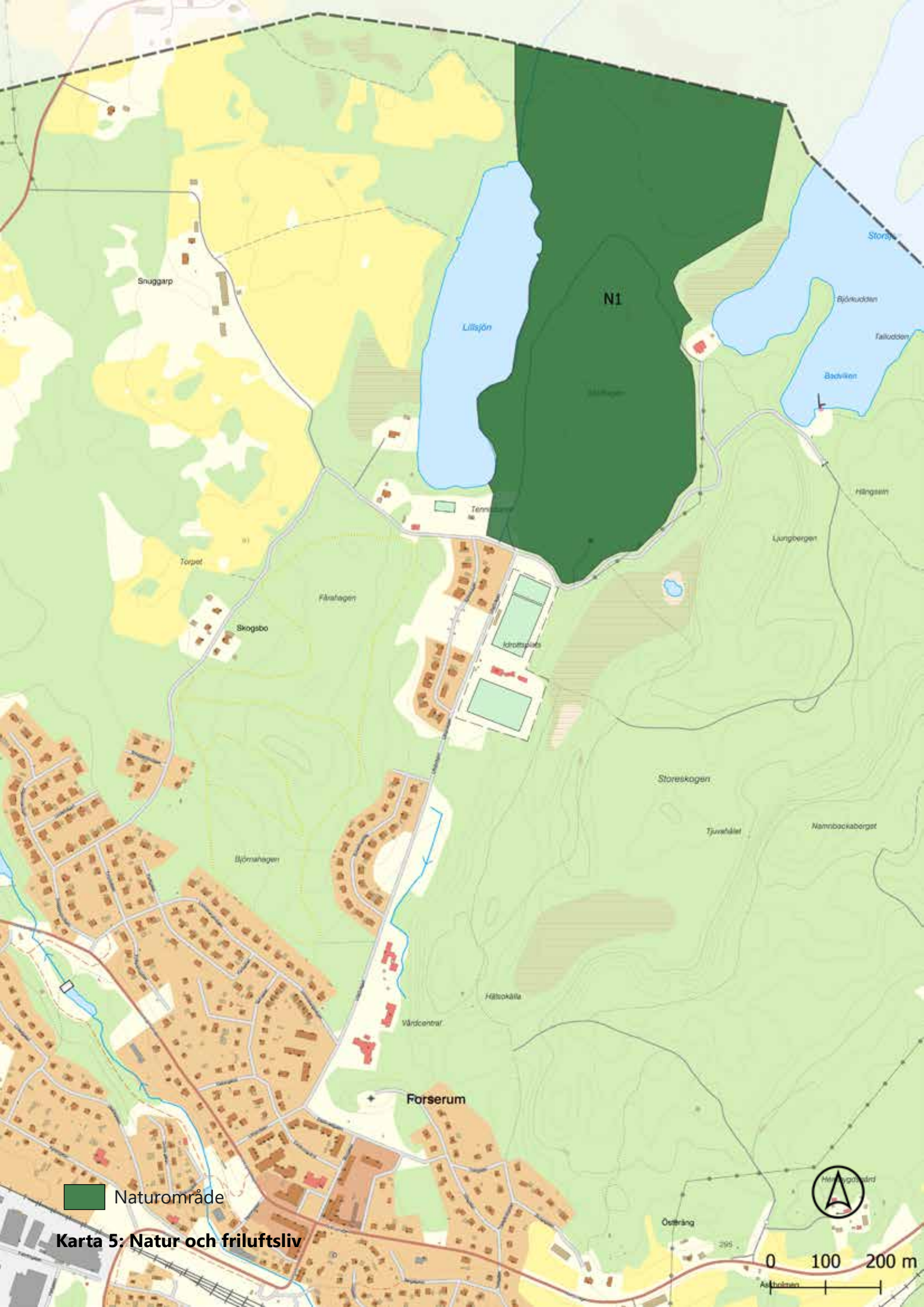
Området, som är beläget mellan sjöarna Lillsjön och Storsjö föreslås att utvecklas för rekreation. Området omfattar cirka 32 hektar och inhyser i dagsläget flera välanvända stigar, i områdets västra del finns även ett antal grillplatser som erbjuder en vacker utsikt över Lillsjön. Skogen består till största delen av barrskog med vissa inslag av lövträd, i de centrala delarna av området finns en höjd som starkt bidrar till områdets karaktär.

Utgångspunkten för den framtida utvecklingen av området är att det utvecklas till ett tätortsnära naturområde som erbjuder möjligheter, till motion, rekreation, avkoppling, friluftsliv samt bad i någon av de närbelägna sjöarna. För att uppnå detta behöver delar av området tillgängliggöras, bland annat genom att förbättra de gångvägar som finns inom området samt anlägga fler ”rastplatser” där det ges möjlighet att sitta ner och njuta av de vackra omgivningarna.

Utvecklingen av området ska ske med hänsyn till den omgivande naturen samt de värden som finns knutna till denna. Entrén till området från Lillsjövägen är i och med en utveckling av området i behov av att bli tydligare och samtidigt öka tillgängligheten.

Med hänsyn till områdets karaktär samt till de närbelägna sjöarna ska andelen hårdgjord yta inom området begränsas.

 Naturområde

Karta 5: Natur och friluftsliv

0 100 200 m

VERKSAMHETER OCH INDUSTRI

Användningen möjliggör för områden för verksamheter och industri som inte bör blandas med bostäder.

Företagsområde

Områden med samling av flera mindre verksamheter som sammantaget inte bedöms vara förenliga med andra användningar.

V1 - Tryggarp

Tryggarp är ett område som idag är obebyggt, beläget direkt öster om Stenserydsvägen, som leder trafikanterna mellan riksväg 40 in mot centrala Forserum. Området knyter i söder an till det senaste tillkomna verksamheterna i Forserum som ligger utmed riksvägen. Tillåtna verksamheter kan vara ytkrävande men bör vara begränsade i sin omgivningspåverkan med anledning av bostäder som är lokaliserade öster om området. Närheten till riksväg 40 och Stenserydsvägen medför att det finns god tillgång till befintlig infrastruktur som är möjlig att koppla på, den infrastruktur som måste anordnas är den inom verksamhetsområdet.

Området består idag av blandskog med inslag av grävda diken och kärr, det finns inga kända naturvärden eller kulturvärden inom området. Norr om Tryggarp förekommer en tidigare industrideponi med riskklass 4, vilket indikerar att det är liten risk för förorening. Det är nödvändigt att studera föroreningen närmre och dess eventuella påverkan på området. Uppförandet av verksamheter leder vanligtvis till att större ytor hårdgörs och det blir svårare att hantera den mängd vatten som tillkommer vid ett skyfall. Hela området lutar åt söder där Bokån passerar, det är därför nödvändigt att undersöka verksamhetsområdets påverkan på ån och hur vattnet ska hanteras.

Området planläggs vid tidpunkten för den fördjupade översiktsplanens framtagande i huvudsak för verksamheter. Det möjliggörs för verksamheter som är ytkrävande men med begränsad omgivningspåverkan. I södra delen, i en begränsad del av planområdet möjliggörs även för försäljning av drivmedel, inklusive handel och

service i mindre omfattning. Dagvattnet är tänkt att hanteras genom anläggandet av en dagvattendamm i södra delen av planområdet. Detaljplanen möjliggör även för uppförandet av en vall som en skyddande zon mellan de befintliga bostäderna i öster och det tänkta verksamhetsområdet.

V2 - Tryggarp Västra

Väster om Stenserydsvägen och verksamhetsområdet Tryggarp (V1) återfinns ytterligare ett område lämpligt för att stärka tillgången till verksamhetsmark. Området är i dagsläget oexploaterat och bedöms inte inrymma några högre naturvärden. Områdets omfattning är begränsad och med anledning av det är det lämpligt med verksamheter med mindre utbredning och som ej är omgivningspåverkande. Det finns goda möjligheter att koppla på befintlig infrastruktur till Stenserydsvägen som leder till riksvägen.

I nordlig riktning avgränsas området av en kraftledning, mellan befintlig kraftledning och tillkommande verksamhetsbebyggelse krävs ett riskavstånd på minst 5 meter. Väster om utpekade område finns fornlämningar i form av en gravsättning samt fornlämningar, fornlämningens utbredning bör studeras närmre inför planläggning.

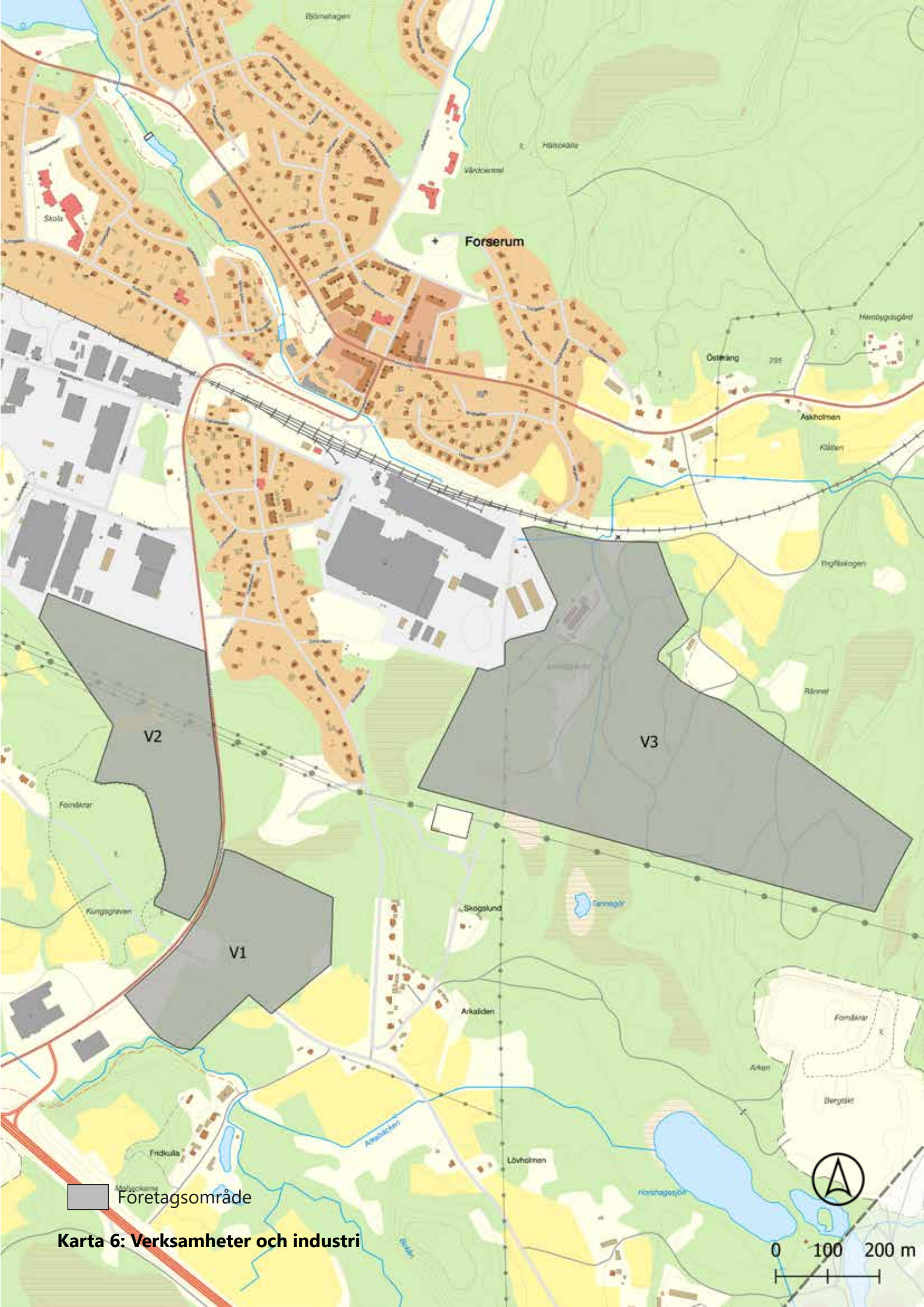
Omgivningspåverkande och tillståndspliktig verksamhet

Områden för verksamheter som kan vara omgivningspåverkande och därmed kan komma att behöva tillstånd för att bedriva sin verksamhet.

V3 - Lunkagärdet

Lunkagärdet är ett större område beläget öster om Forserum som ej är exploaterat. Dess lokalisering möjliggör för större och omgivningspåverkande industri. Däremot så finns det ingen befintlig infrastruktur till området och därmed skulle en utbyggnad av området kräva stora investeringar i infrastruktur. Ny väg till området bör anordnas från Stenserydsvägen i väster med anledning av dess närhet till riksväg 40, se väg VR2. Ytterligare tung trafik genom centrala Forserum är ej att eftersträva.

Börnehagen

Hälsökälla

Vårdcentral

Forserum

Skola

Hembygdsgränd

Osteräng 295

Åskholmen

Klätten

Ynglökogen

Ränner

V2

V3

Fomåkrar

Kunggraven

V1

Skogslund

Farmgården

Arkafiden

Fomåkrar

Arken

Bergstiet

Fridkulla

Anevikåsen

Lövholmen

Forslagsjön

Kolbäckarna

Företagsområde

Karta 6: Verksamheter och industri

En utbyggnad av Lunkagärdet bör genomföras i etapper och förutsätter en etablering av omgivningspåverkande industri eller att samtliga befintliga och planerade verksamhetsområden sedan innan är ianspråktagna.

Det finns inga kända kulturmiljövärden eller naturvärden och inga kända föroreningar. Områdets geologi och markförutsättningar bör studeras ytterligare inför planläggning, likaså dagvattenhantering och VA.

TRANSPORTINFRASTRUKTUR

Användningen visar på områden för transportsystem som är viktiga för att åstadkomma en hållbar och ändamålsenlig bebyggelsestruktur.

Vägar

Vägnät som är av betydelse för att tillgodose en god trafikförsörjning.

VR1 - Vägområde 1

Det föreslagna vägområdet sträcker sig från Lilsjövägen strax söder om det befintliga bostadsområdet ”Snuggarp” och vidare väster ut mot det föreslagna bostadsområdet B4, vägområdet korsar även Snuggarpsvägen. I den fördjupade översiktsplanen pekas stora ytor ut som lämpliga för exploatering för bostadsändamål, i huvudsak i Forserums norra och nordvästra delar. För att hantera ett större antal nya bostäder behöver en ny väganslutning komma till stånd, som även bidrar till att minska belastningen på redan befintliga vägar i närliggande bostadsområde. Inom det föreslagna området ska det finnas plats för motorfordonstrafik, såväl som för gång- och cykeltrafik.

Längst i väster passerar området genom ett område som pekas ut som grönområde och park, det är därför av stor vikt att vägens barriäreffekt blir så liten som möjligt. Detta kan bland annat uppnås genom att ha så små marknivåskillnader mellan vägen och dess omgivningar som möjligt.

VR2 - Vägområde 2

Det föreslagna vägområdet sträcker sig från Stenserydsvägen, strax norr om område V1 och vidare i nordostlig riktning upp mot område V3. På vägen mot område V3 korsar vägområdet Torggatan samt kraftledningen, strax väster om transformatorstationen. Vid detaljplanering och sedermera även projektering av vägområdet och vägens exakta sträckning bör dessa faktorer särskilt tas hänsyn till. Det huvudsakliga syftet med att peka ut vägområdet (VR2) i den fördjupade översiktsplanen är att området V3 ska kunna trafikförsörjas utan att trafiken behöver gå via Fabriksgatan längre norrut, inom befintligt bostadsområde.

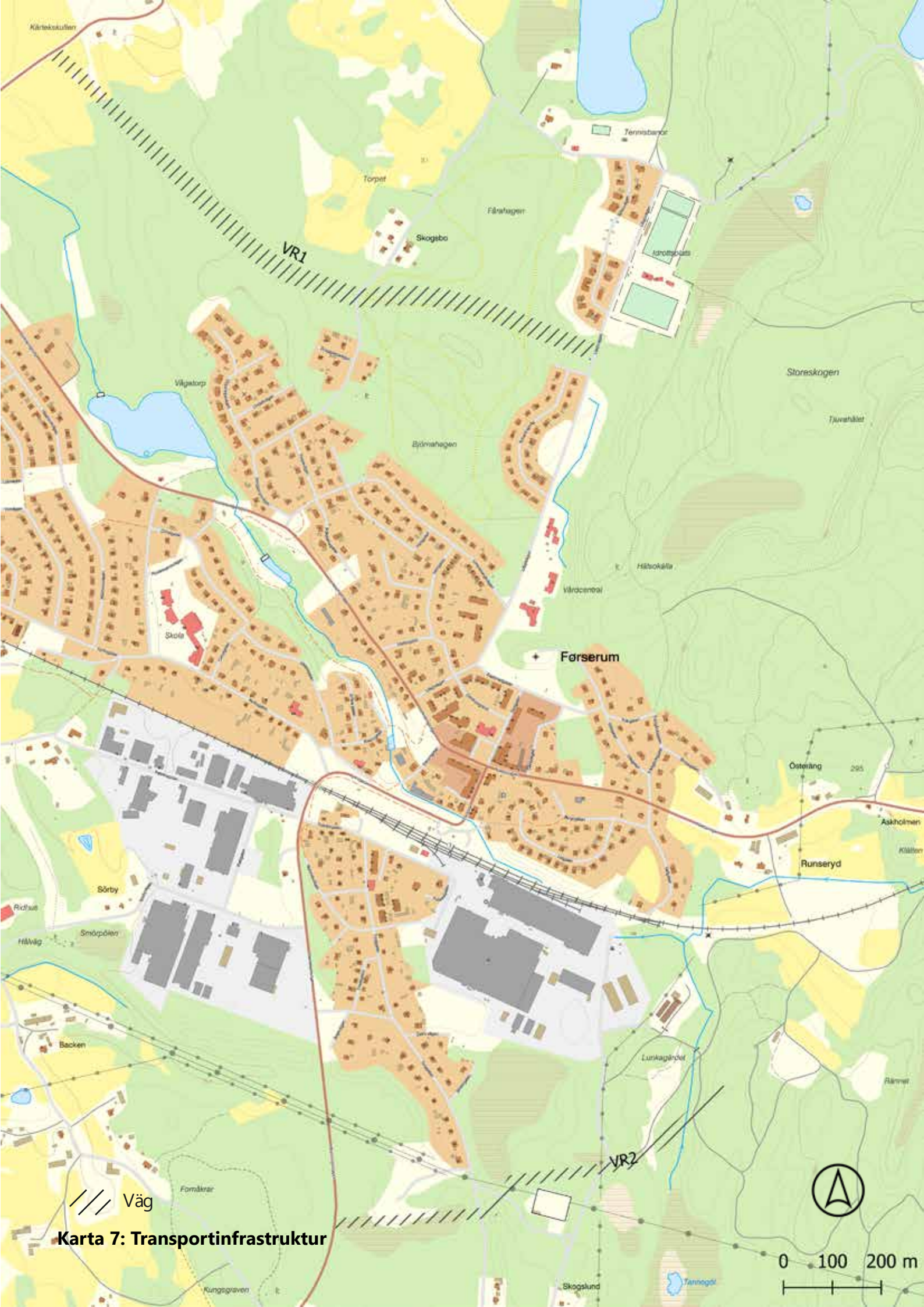
Vägen bör utformas med hänsyn till att en stor andel av den trafik som färdas på vägen kommer att vara tung trafik. Där det finnes nödvändigt ska även bullerskydd kunna rymmas inom vägområdet. Vägens exakta sträckning inom område V3 fastslås i samband med att hela eller delar av område V3 detaljplanläggs.

Järnväg

I anslutnings till Forserums järnvägsstation föreslås en undergång under järnvägsspåren som möjliggör säker passage mellan norra och södra sidan av järnvägen. Passagen ska vara avsedd för gång- och cykeltrafikanter.

Trafikverket har planer på att anlägga ett nytt mötesspår i anslutning till befintliga järnvägsspår som går genom Forserum. Den exakta lokaliseringen längs spårsträckan samt hur långt det nya mötesspåret planeras att bli är vid framskrivandet av den fördjupade översiktsplanen ännu inte fastställt.

Karta 7: Transportinfrastruktur

/// Väg

0 100 200 m

TEKNISK ANLÄGGNING

Tekniska anläggningar är grundläggande funktioner för ett fungerande samhälle. Det som avses är anläggningar som vars användning är nödvändig för att möjliggöra funktionella och hållbara samhällen.

Vattenförsörjning

Med vattenförsörjning avses områden som är viktiga för tillkomsten till vatten i stort.

VA1 - Storesjön

Den primära vattentäkten för Forserum är sjösystemet Storsjön-Hämte gölen-Skärsjön som är beläget strax norr om samhället. Dricksvatten är en viktig resurs och en grundförutsättning för att samhällen ska kunna fungera. Med framtida klimatförändringar, då klimatet i Nässjö kommun förväntas bli torrare och varmare finns det mycket som tyder på att vattenhushållningen måste bli bättre för att samhället ska kunna klara tillgången till vatten under längre perioder med torka. Det är därav en viktig fråga att ta hänsyn till vid framtida planläggande av mark- och vattenanvändning, ytterst är det tillgången till dricksvatten som styr i vilken utsträckning och i vilken omfattning som Forserum kan utvecklas och växa. Den befintliga kapaciteten i vattentäkten anses vara tillräcklig för att kunna försörja de nya områden som pekas ut i den fördjupade översiktsplanens markanvändningskarta. Eventuell exploatering eller andra markåtgärder som medför stora hårdgjorda ytor bör ske med stor försiktighet och aktsamhet, inom såväl som i nära anslutning till vattenskyddsområdet. De aktuella föreskrifter som finns framtagna för vattenskyddsområdet ska efterföljas. Den fördjupade översiktsplanen pekar inte ut någon förändrad markanvändning som innebär exploatering och hårdgörande av större ytor inom den aktuella vattenskyddszonen för Storsjön-Hämte gölen-Skärsjön.

Materialåtervinning

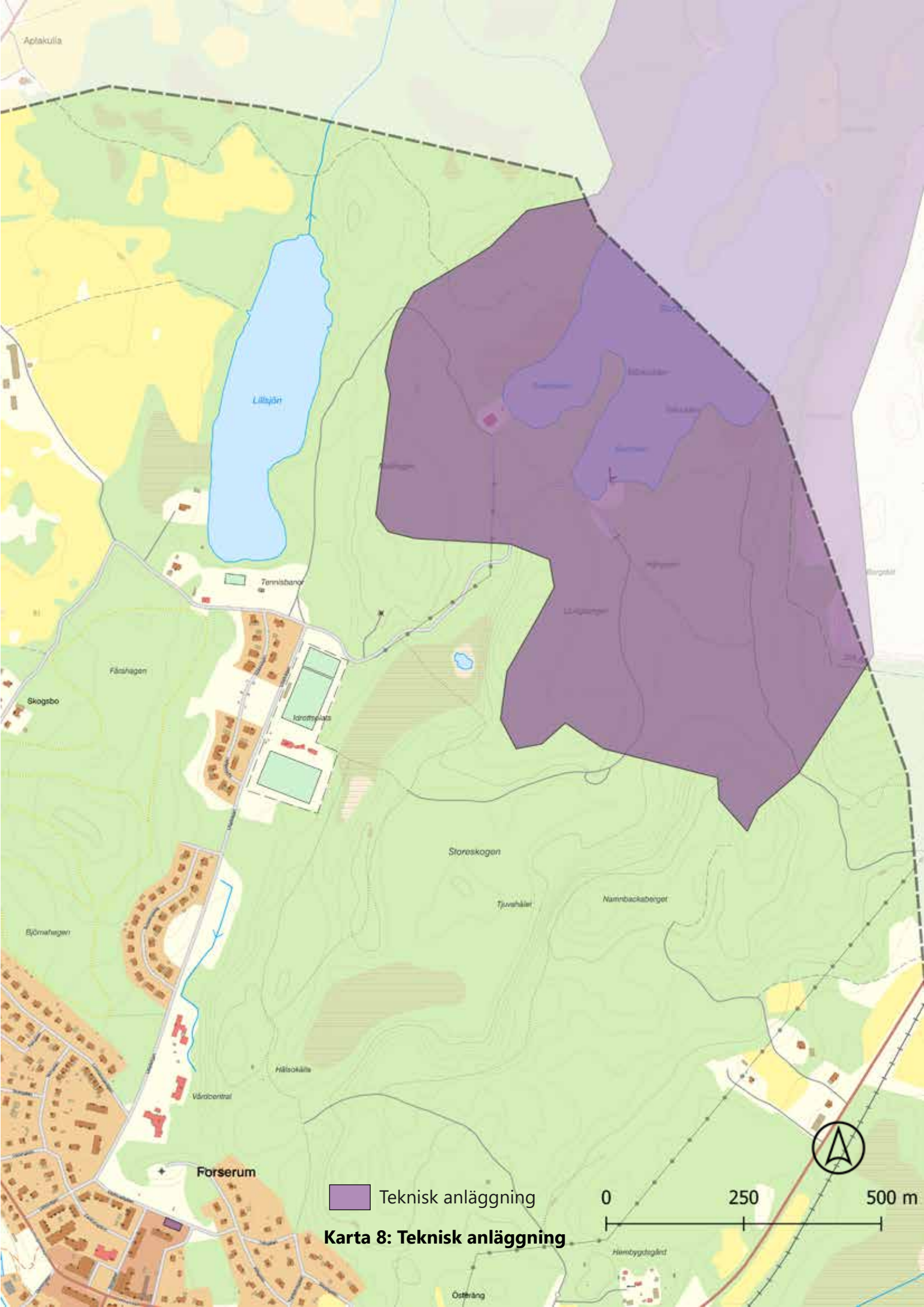
Med materialåtervinning avses områden som är avsedda för återvinning.

MA1 - Esplanadgatan

Det föreslagna området för lokalisering av ny återvinningsstation i Forserum är beläget direkt söder om befintlig lokalisering. I nuläget återfinns tätortens återvinningsstation invid grönområdet nedanför vattentornet och kommunen avser genom den fördjupade översiktsplanen att utveckla platsen till en parkmiljö vilket kräver en omlokalisering av återvinningsstationen.

Vid omlokalisering av återvinningsstationen är det nödvändigt att återfinna ett centralt läge för att tillgodose se det behov av småskalig återvinning. Återvinningsstationen upptar en yta om cirka 250 m².

 Teknisk anläggning

Karta 8: Teknisk anläggning

0 250 500 m

RIKSINTRESSEN, LIS OCH ANDRA VÄRDEN

I samhällsplaneringen ska kommunen ta hänsyn till allmänna intressen. Med allmänna intressen menas frågor som berör hela eller stora delar av befolkningen, eller är viktiga för samhället och dess utveckling i stort. För att kunna visa hänsyn i planeringen krävs att dessa värden lyfts fram och synliggörs.

Planering av mark och vatten ska enligt plan- och bygglagen ske med hänsyn till natur- och kulturmiljö, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden. I översiktlig planering ska det även synliggöras hur riksintressen tillgodoses, hur miljö kvalitetsnormer efterföljs och presentera övriga förhållanden som är av väsentlig betydelse och hur de beaktas.

Det här kapitlet redovisar de förhållanden och värden som har betydelse för utpekad markanvändning och som bör tas hänsyn till inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen.

RIKSINTRESSE

Riksintressen gäller geografiska områden som ur nationell synpunkt är särskilt värda att bevara och ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess intresse. Riksintressen regleras enligt 3 och 4 kap miljöbalken. Översiktsplanen ska redovisa hur kommunen har tagit hänsyn till riksintressena så att dessa inte påtagligt skadas.

RIKSINTRESSE FÖR KOMMUNIKATIONER

Inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen förekommer det riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap 8 § miljöbalken.

Väg

Riksväg 31/40/47 är av riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap 8 § miljöbalken.

Riksvägen är en del av det nationella stamvägnät som riksdagen har fastställt, detta innebär att vägen har en särskild nationell betydelse. Riksväg 40 har även en viktig roll som regional tvärförbindelse i Götaland, då den förbinder Jönköpingsregionen med såväl Västsverige som den norra delen av Kalmar län. Ytterligare bebyggelse tillåts inte utmed dessa vägar om bebyggelsen innebär en risk att trafiksäkerheten eller framkomligheten minskar.

Bedömning

Kommunens bedömning är att föreslagen ombyggnation av på- och avfarter vid trafikplats Forserum, vid Riksväg 31/40/47 inte skadar riksintresset. Denna åtgärd bedöms i stället höja trafiksäkerheten vid trafikplatsen och är därmed positivt för riksintresset och stärker Riksväg 31/40/47.

Befintlig järnväg

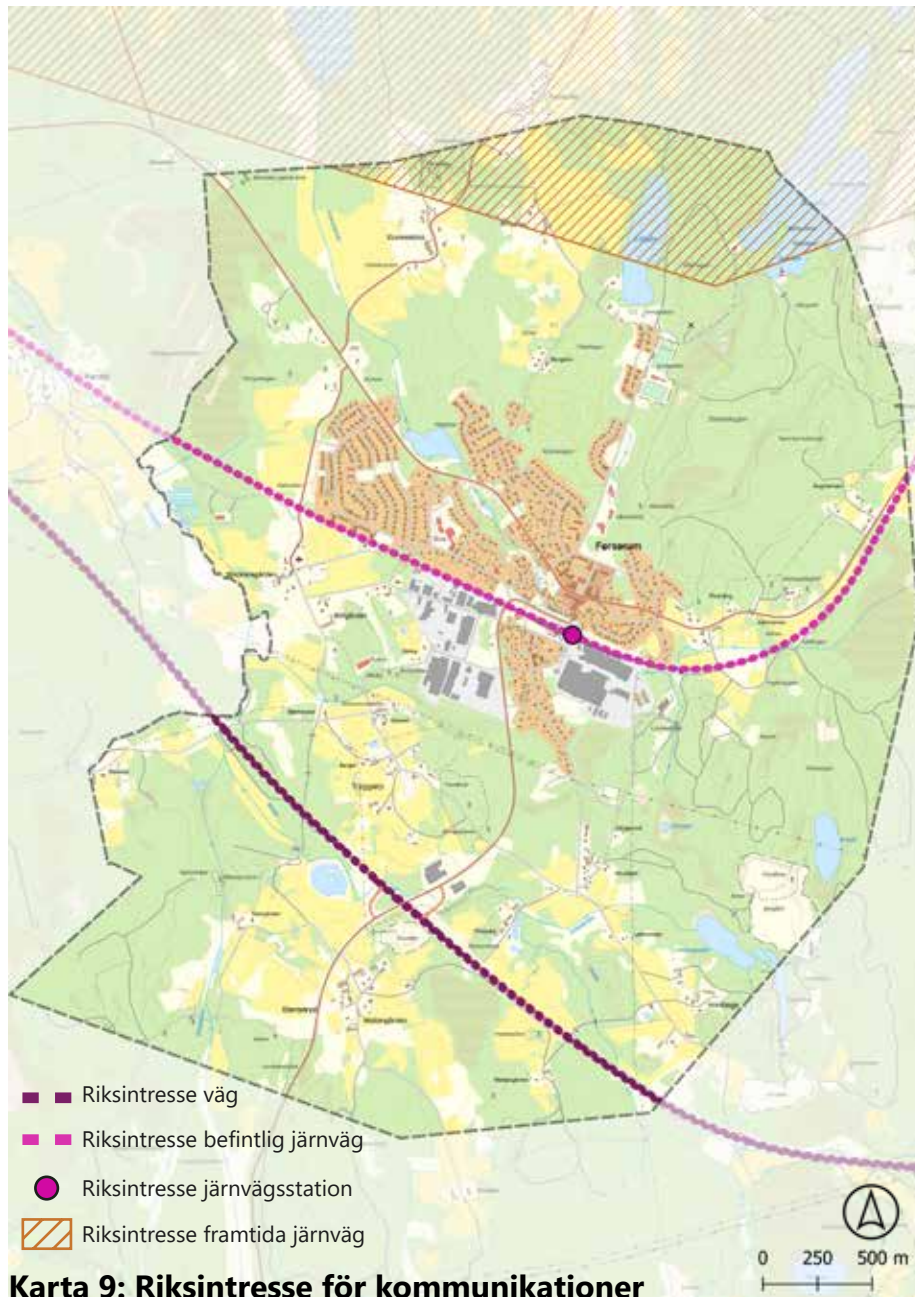
Järnvägen genom Forserum, Jönköpingsbanan med tillhörande järnvägsstation i Forserum, är riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap 8 § miljöbalken. I norra delen av den fördjupade översiktsplanen finns även ett utpekade riksintresse för framtida järnväg.

Jönköpingsbanan har stor betydelse för den nationella transportinfrastrukturen på järnväg. Järnvägen är strategiskt viktig både för person- och godstransporter och ingår i det utpekade järnvägsnätet för godstransporter. Jönköpingsbanan sträcker sig mellan Falköping i väst och Nässjö i öst och förbinder därmed Västra- och Södra stambanan med varandra. Jönköpingsbanan är särskilt viktig för pendlingstrafik i Jönköpingsregionen då den möjliggör tät persontrafik i såväl östlig som västlig riktning från Jönköping samt möjlighet att nå anslutande järnvägar i Nässjö och Falköping.

Bedömning

Tågtrafiken mellan Nässjö och Jönköping är en viktig faktor för Forserum och Nässjö kommun i stort. Kommunen arbetar för att turtätheten ska öka, det bedöms dock inte påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av järnvägen och järnvägsstationen i Forserum. Den planerade undergången under järnvägen bedöms bidra till en ökad trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter. Planförslaget bedöms inte påverka riksintresset negativt.

Karta 9: Riksintresse för kommunikationer

Planerad järnväg

Den nordligaste delen av området för den fördjupade översiktsplanen berörs av ett riksintresseområde för framtida järnväg. Riksintresset berör den framtida höghastighetsjärnvägen Götalandsbanan, med planerad sträckning mellan Stockholm och Göteborg. Trafikverket genomför planerings- och utredningsarbete för de olika delsträckorna. Delsträckan som berör den fördjupade översiktsplanen är den mellan Linköping – Borås. För sträckan finns en förstudie framtagen, däremot finns det vid framskrivandet av denna fördjupade översiktsplan ännu inget beslut avseende Götalandsbanans exakta lokalisering.

Bedömning

Kommunen föreslår i den fördjupade översiktsplanen ingen utveckling av området som är utpekad som riksintresse för framtida järnväg. Området som pekas ut för framtida järnväg sammanfaller till viss del med vattenskyddsområdet för vattentäkten i Storsjön-Hämtegolén-Skärsjön. Det är viktigt att vattenskyddsområdet beaktas vid anläggning av ny järnväg.

LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN

Strandskydd

Strandskyddet är ett områdesskydd som gäller vid hav, sjöar, vattendrag och öar. Syftet med strandskyddet är att säkerställa allmänhetens tillgång till stranden samtidigt som livsmiljöer för växt- och djurliv kan bevaras. Det generella strandskyddet gäller inom ett avstånd om 100 meter på bägge sidor av strandlinjen, strandskyddet går därmed lika långt ut i vattnet som det går upp på land.

Inom området för den fördjupade översiktsplanen finns det flera områden som berörs av strandskyddet, vilket innebär att områden som ligger inom ett avstånd på upp till 100 meter från strandkanten av ett strandskyddat område omfattas av begränsningar vad det gäller byggande. Ska exempelvis nybyggnation ske inom ett strandskyddsområde behöver en ansökan om strandskyddsdispens genomföras.

LIS-område

Sedan den 1 juli 2009 är det möjligt för kommunen att i sin översiktsplan enligt 3 kap 5 § PBL ange områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) som avses i 7 kap. 18 § första stycket i miljöbalken. I dessa områden blir det lättare att upphäva eller få dispens från strandskyddet för bostäder, verksamheter, anläggningar med mera. I kommunens gällande kommunövergripande översiktsplan (2012) presenteras ett område väster om Lillsjön i Forserum som lämpligt för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Kommunen arbetar med en ny kommunövergripande översiktsplan som för närvarande är ute på granskning. I den nya översiktsplanen kvarstår LIS-området vid Lillsjön, men har minskat i omfattning. Inga nya LIS-områden har tagits fram genom denna fördjupade översiktsplan.

Nedan följer den beskrivning om Lillsjön som lämpligt område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Se översiktsplan 2022 för fullständig information och ställningstagande kopplat till LIS-områden.

Lillsjön

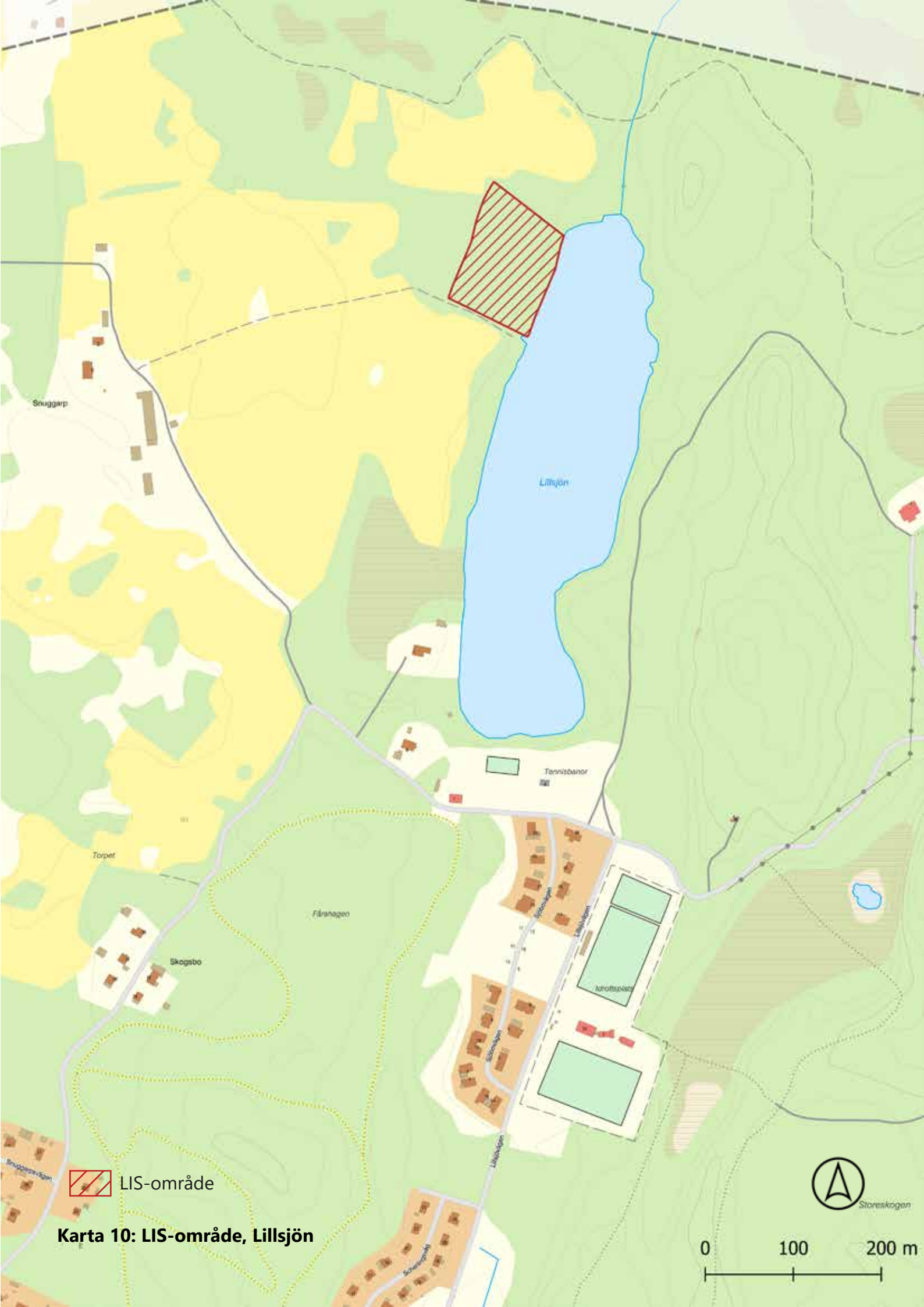
Ny bostadsbebyggelse föreslås på västra sidan av Lillsjön. Den östra sidan föreslås användas för rekreation eftersom denna del i dagsläget används för samhällets närrekreation. Genom att ingen bebyggelse tillåts på östra sidan behålls därmed goda förutsättningar för friluftsliv runt Lillsjön. Bebyggelse på västra sidan bedöms inte påverka förutsättningarna för friluftslivet negativt.

Det har inte gjorts någon klassning av miljö kvalitetsnormerna i Lillsjön, området ingår i dagsläget inte i något VA-verksamhetsområde och utgångspunkten är att vatten- och avlopp utreds per fastighet eller i grupp.

Bedömning

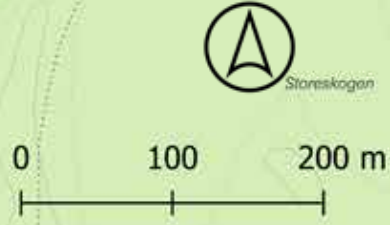
Ett område i Lillsjöns västra del pekas ut som LIS-område. Detta eftersom det ligger nära befintlig infrastruktur samt att det inte medför en negativ påverkan på friluftslivet eller jordbruksmarken.

 LIS-område

Karta 10: LIS-område, Lillsjön

NATURMILJÖ

Naturen i Forserum är omväxlande, norr och öster om samhället är barrskog den dominerande naturtypen. I söder och väster antar landskapet en annan karaktär och blir mer uppbrutet med jordbruks- och ängsmarker, vegetationen har även mer frekventa inslag av lövträd.

Det finns inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen inget område som är utpekade som riksintresse enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Däremot förekommer annan bevarandevärd natur.

Nyckelbiotoper

Det finns fyra nyckelbiotoper som Skogsstyrelsen identifierat i samband med nyckelbiotopsinventering av området. Nyckelbiotoper är ett område i skogen som i och med sina höga naturvärden har en stor betydelse för skogens djur- och växtarter, en nyckelbiotop kan exempelvis innehålla hotade eller sällsynta djur- och växtarter som är beroende av biotopens existens för att överleva.

Inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen finns följande nyckelbiotoper:

Humpahagen 300 m SV - Lövrik barrnaturskog innehållande rikligt med död ved. Området har även stora ornitologiska värden.

Namnbacken - Berg- och rasbrant med blockrik terräng samt inslag av större block. Inom området finns rikligt med döda träd och högstubbar samt ett ymnigt mosstäcke.

Runseryd - Aspskog med inslag av flera äldre aspar samt värdefull kryptogamflora.

Trollbergen - Berg- och rasbrant med blockrik terräng med inslag av större block. Inom området finns det rikligt med död ved.

Övriga naturvärden

Det förekommer även andra utpekade områden runt Forserum med naturvärden som ska beaktas och tas hänsyn till i samband med utpekande för exploateringsändamål. Följande naturvärden som anses bevarandevärda har identifierats inom området för den fördjupade översiktsplanen:

Avegöl - Brantmiljö med en stor variation av småmiljöer.

Måletorp 1:1 - Bergs- och rasbrant som sluttar brant ned mot Storsjön. De norra delarna av området domineras av gran med inslag av löv och tall, de södra domineras av asp och björk med inslag av blommande träd. I området finns hänsynskrävande arter i form av fåglar, mossor och kärlväxter.

Ängholmen - Lövskogslund kombinerat med hagmarksskog.

Frickabäcken - Rinner genom Forserums centrala delar från nordväst genom områden med lövträd och gräsytor och är ett viktigt område för rekreation. Bäckens har ett stort värde för fågellivet och man har noterat ett antal rödlistade fågelarter. Öring finns i bäcken.

Klackarpasjön - En våtmark beläget nedströms Forserum. Har ett värde som fågellokal för häck- och flyttfågel framför allt änder. Finns även en rik fauna av sländor och fjärilar. Tidigare näringsfattig sjö som numera är näringsberikad och har i det närmaste växt igen.

Sumpskogar

Snuggarp - Övrig fuktskog, dominerade trädtyp är al och glasbjörk

100m V Ljungbergen - Myrskog, dominerande trädtyp är tall

Tannegöl - Myrskog, dominerande trädtyp är tall
Prågens - Mosseskog, dominerade trädtyp är tall

Våtmarker

Kanarpamossen - Svagt välvd tallmossa som sträcker sig över kommungränsen. Höga naturvärden finns och hänger samman med mossens omväxlande karaktär av opåverkade kärrmiljöer, myrholmar, kantzoner och omkringliggande fastmarker.

Våtmark 2km o Forserum - Skogbevuxen svagt välvd mosse påverkad av tidigare dikningar och en kraftledning. Mossen har den karakteristiska vegetationen och strukturerna för att kunna innehålla höga naturvärden. En del av mossen utgörs av ett glest träd täckt topogent kärr.

Ställningstagande

- Nyckelbiotoper och naturvärden ska värnas vid förändrad markanvändning.

KULTURMILJÖ

Forserum tros ha varit stadigvarande bebott från 400-talet e. Kr och där en större andel av de bofasta var jordbrukare. Industriell verksamhet har efterhand förekommit i mindre omfattning, men det var inte förrän vid etableringen av järnvägen 1864 som Forserum påbörjade sin etablering som ett samhälle, en utveckling som därefter har fortskridit.

Det finns inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen inget område som är utpekad som riksintresse för kulturmiljö. Enligt Nässjö kommuns Kulturmiljöprogram (2020) finns det däremot kulturhistoriskt värdefulla byggnader och områden samt fornlämningar i Forserum.

Fornlämningar

Fornlämningar är skyddade i lag och det är förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen på något sätt förändra, ta bort, skada eller täcka över en fornlämning. Följande fornlämningar finns inom avgränsningen för denna fördjupade översiktsplan:

19 Område Forserum-Gunnestorp

Fornlämningskoncentration på åsar mellan Kanarpamossen och Frickabäcken bestående av sammanlagt tre runda och tio kvadratiska stensättningar samt ett röse.

20 Område Kungsgraven

På en låg moränrygg i barrskog, mellan bruksningsvägar, ligger den så kallade Kungsgraven, en treudd som har 18 meter långa insvängda sidor.

Värdefulla byggnader och område

Enligt plan- och bygglagen får värdefull bebyggelse inte förvanskas. Det finns också krav på varsamhet, att ändring av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar tillvara på byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden (Plan- och bygglagen (2010:900) 8 kap. 17 §).

Följande kulturhistoriska byggnader och områden finns inom avgränsningen denna fördjupade översiktsplan:

500 Forserums sockencentrum

Forserums sockencentrum utgörs av Forserums kyrka med tillhörande församlingshem. En kyrka sägs ha uppförts på platsen redan på 100-talet av munkar från Nydala kloster. Sedan dess har kyrkan byggts om och till vid ett flertal tillfällen.

507 Område sydvästra Forserum

Äldre arbetarbostadsbebyggelse vid Fabriksgatan. Bostadshusen är av enkel- och parstugutyp i 1½ våning med fasader av rödfärgad locklistpanel och taktäckning av rött tegel. Till fastigheterna hör trädgårdar från tiden 1870-1900.

508 Område centrala Forserum

Storgatan 1A - Affärs- och bostadshus byggt omkring 1890 med affärsentré mot Storgatan. Storgatan 1B - Bostadshus i två våningar byggt kring sekelskiftet. Särskilt utmärker sig den rektangulära verandan med plåttak. Dammgatan 3 - Före detta klädhängarefabrik, och kvar från den tiden är en större bod. 1925 byggdes charkuteriaffären, en tvåvåningstegelbyggnad med brant takfall och en 20-tals klassicistisk frontespis. Dammgatan 2 - Före detta filfabrik i tegel, nu klädd i plåt. Före detta garveri, timrat i två våningar. Av dammarna finns idag få spår men man ser tydligt den kallmurade skoningen längs åfåran.

509 Disponentvillan

Grosshandlare Öström, som ägde Bobinfabriken, lät 1882 bygga ett sommarställe intill fabriksområdet. Huset är i 1½ våning med ett verandaparti i två våningar på långsidan, och glasade partier i Schweizerstil på gavlarna.

510 Villa Östanö

Bostadshus från 1906, från början har detta varit en disponentvilla till en av de då närliggande fabrikerna. Byggnaden är i en och en halv våning med gulmålad stående fasspontpanel och med vita omfattningar och hörn, samt med en frontespis på östra långsidan.

511 Runseryd Norrgård

Före detta gårdsanläggning intill gamla Nässjövägen. Bostadshuset är av salstyp och uppfördes runt 1850 i 1½ våning med gråmålad locklistpanel och rött taktegel. Husets entréparti står i centrum med dess pilastrar och snidade dubbeldörrar. Dörröverstycket är även det snidat och strävat upp mot den klassicistiska frontespisen över entrén.

512 Runseryd Södergård

Före detta gårdsanläggning vid utfarten mot Nässjö. Bostadshuset är av salstyp, uppfört 1859 i 1½ våning, med vitmålad locklistpanel och brutet tak täckt av rött tegel.

514 Forserums hembygdsgård

Parkområdet inköptes 1948 och är på 20 000 kvm. Dit flyttades Kanarpsstugan från Kanarp i Öggestorps socken 1950. En spannmålsbod, med ursprung troligen i 1600-talet, flyttades från Runseryd 1953, och en linbastu (1830-talet) från Målen till hembygdsparken 1956.

Ställningstagande

- Kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer som är utpekade och värderade i kommunens kulturmiljöprogram ska särskilt värnas om.
- I samband med detaljplaneläggning där kända fornlämningar kan antas påverkas ska fornlämningsbilden utredas.

JORDBRUKSMARK

En nyckelfaktor för att trygga den framtida livsmedelsförsörjningen på ett regionalt såväl som på ett nationellt plan är bevarandet av jordbruksmarken viktig. I anslutning till Forserum finns sammanhängande områden med jordbruksmark, i synnerhet söder och väster om samhället. I den jordbruksmark som finns i anslutning till Forserum finns både odlings- och betesmarker.

Strax öster om den befintliga bebyggelsen i Forserum uppstår en intressekonflikt mellan ett kommunalt exploateringsområde för bostäder och ett område för som i dagsläget brukas som jordbruksmark. Jordbruksmarken utgörs till mindre del av betesmark (längst i norr) och till större del av åkermark (mellersta och södra delarna av området). Med anledning av detta genomfördes en prövning av jordbruksmarkens värde i relation till nyttan av att ta den aktuella marken i anspråk för exploatering för bostadsändamål. Metoden för bedömningen av jordbruksmarkens värden är framtagen av Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Att värdera jordbruksmarken enligt denna metod ger inte en heltäckande bedömning men ger en god indikation på vilka värden en viss jordbruksmark besitter och vilka värden som skulle försvinna om jordbruksmarken tas i anspråk för exploatering. De faktorer som lyfts fram i bedömningsmatrisen viktas inte inbördes, därmed blir den slutliga avvägningen om den aktuella jordbruksmarkens värden ska väga tyngre än möjligheten att tillgodose kommunens möjligheter till utveckling genom att ta marken i anspråk för exploatering.

Bedömningen av den aktuella jordbruksmarken visar att det för betesmarken huvudsakligen finns normala värden medan åkermarken till största del besitter normala värden, men som ur vissa aspekter också besitter höga värden. De höga värdena utgörs av fältstorleken samt att det inom den åkermarken finns mark med biotopskydd i form av exempelvis åkerholmar. Sammanfattningsvis besitter jordbruksmarken som helhet normala värden sett till markbundna faktorer, ekosystemtjänster samt till den aktuella markanvändningen.

Bedömningsmatrisen i sin helhet återfinns som bilaga till den fördjupade översiktsplanen.

Forserum är ett expansivt samhälle som genom sitt strategiskt fördelaktiga läge, ur bland annat pendlingssynpunkt, årligen lockar till sig nya inflyttare. För att tillgodose den framtida efterfrågan på bostäder, service och verksamheter behöver nya områden, som tidigare inte varit exploaterade, tas i anspråk för exploatering. I Forserum finns det en särskilt stor efterfrågan på mark för bostäder, varför den fördjupade översiktsplanen också pekar ut flera områden för bostadsbebyggelse. Samtliga områden är, i enlighet med den fördjupade översiktsplanens utvecklingsinriktning, utpekade på den norra sidan om järnvägen. För att uppnå ett så hållbart och resursbesparande samhällsbyggande som möjligt har samtliga områden lokaliserats i anslutning till redan befintlig bebyggelse. Beroende av de olika områdenas läge och förutsättningar kommer de att byggas ut i olika ordning. Det aktuella området (benämnt ”B2 - Humpahagen Västra”) kommer sannolikt att vara ett av de sista av de utpekade områdena som byggs ut. Dock bedöms samtliga områden behöva tas i anspråk för att på längre sikt kunna tillgodose behovet av bostäder i Forserum. Jordbruksmarken, som idag utgör större delar av området ”B2 – Humpahagen Västra”, besitter huvudsakligen normala värden. Bedömningen är därför att nyttan med att ta marken i anspråk för exploatering i syfte att tillgodose samhällets utvecklingsbehov väger tyngre än nyttan med att bevara jordbruksmarken.

Alternativ lokalisering

En alternativ lokalisering till det utpekade området "B2" som inte innebär ianspråktagande av jordbruksmark innebär istället att mark i området Storeskogen alternativt i anslutning till befintlig verksamhetsmark söder om järnvägen måste tas i anspråk. Med hänsyn till dagvattensituationen samt till vattenskyddsområde bedöms området i Storeskogen vara olämpligt. Att peka ut bostadsområden söder om järnvägen är inte förenligt med den fördjupade översiktsplanens utvecklingsinriktning för bostadsbebyggelse. Även den befintliga buller- och föroreningsituationen i vissa delar av området medför att även detta område bedöms vara olämpligt som alternativ lokalisering.

Ställningstagande

- Nyttan med exploatering ska vägas mot värdet av den odlingsbara jorden, betesmarken samt skogsnäringen.

KLIMATANPASSNING

Mycket talar för att framtiden kommer föra med sig ett förändrat klimat som för Jönköpings län betyder att det kommer bli varmare, torrare och blötare. Detta innebär att samhällsplaneringen kommer att behöva ta hänsyn till de effekter som uppstår av ett förändrat klimat. I synnerhet vad det gäller samhällsviktiga funktioner och infrastruktur men även gällande annan typ av bebyggelse.

En viktig del i klimatanpassningen är att ta fram aktuella planeringsunderlag med utblick mot olika scenarion som ett framtida klimat kan föra med sig och som kan komma att påverka vilka områden som är lämpliga att bebygga och vilka områden som på ett eller annat sätt behöver användas för olika klimatanpassningsåtgärder.

Beträffande dessa ytor kan många av dem vara så kallade mångfunktionella ytor, vilket innebär att det utöver klimatanpassning även kan användas för andra ändamål. Exempelvis kan ett grönområde användas som en översvämningsyta.

Värmeböljor och torka

Värmeböljor och långvariga perioder med torka är något som kommer bli mer vanligt förekommande i framtiden och det är därför viktigt att framtidens samhällen står rustade för att möta de utmaningar som ett förändrat klimat innebär. I städer och tätbebyggda områden finns ofta en stor andel hårdgjorda ytor, vilket får till följd att så kallade värmeöar uppstår. För att motverka förekomsten av värmeöar är det viktigt att även planera in grönstruktur vid anläggande av nya områden där större hårdgjorda ytor förekommer. Vegetation och grönska är genomgående en nyckelfaktor för att motverka de skadliga effekterna av värmeböljor, därför är det också viktigt att värna den befintliga grönstrukturen.

Långvarig torka är en annan faktor som framtidens samhällen kommer att vara tvungna att hantera i en större utsträckning än i dagsläget. En nyckelfaktor för att tillgodose en hållbar vattenförsörjning även under längre perioder med torka är att dimensionera bebyggelsen efter kapaciteten hos dricksvattentäkten. Innovativa lösningar kopplade

till bebyggelsen för att ta tillvara och magasinera exempelvis regnvatten, som kan användas till hushållsnära funktioner där rent dricksvatten inte behöver användas, är också en faktor som kan bidra till att minska vattenåtgången under perioder med torrt väder.

Skyfallskartering

Ett av de viktigaste planeringsunderlagen avseende klimatanpassning är skyfallskartering. För Forserum har en sådan kartering tagits fram och som i huvudsak redovisar vilka ytor som kan komma att översvämmas vid kraftiga och långvariga skyfall. Skyfallskarteringens resultat summeras i den fördjupade översiktsplanens planeringsunderlag. Av skyfallskarteringens resultat framgår att följande platser anses vara extra utsatta i samband med skyfall av ett 100-årsregns dimensioner:

- Storgatan/Esplanadgatan.
- Centrumkyrkan.
- Stråk norr om den bebyggda miljön i Forserum, ungefärligen mellan Jönköpingsvägen och Lillsjövägen.
- Asfalterad yta kring fastigheterna Forserum 7:26 och Forserum 7:60.
- Hästhovsvägen/Cirkelgatan.
- Ett område söder om fastigheten Thule 2.
- Viadukt under järnvägen norr om Forserums kyrka.
- Hästhovsvägen samt ett område mellan Hästhovsvägen och Rosenholmsvägen.
- Gång- och cykelunderfart under Jönköpingsvägen i närheten av Lorensbergsvägen.
- Lillsjövägen/Scherlingsväg.
- Eventuella stråk kring järnvägen.

Ställningstagande

- Vid lokalisering av bebyggelse ska hänsyn tas till respektive områdes klimatförutsättningar.

TÄKTVERKSAMHET

I anslutning till Forserums samhälle finns ett flertal grus- och bergtäkter. 2022 fanns sammanlagt tre täkter som har tillstånd för brytning och utvinning av material; Horshaga, Tryggarp och Krökesbo.

Täkten i Krökesbo är en bergtäkt och har tillstånd för produktion av 500 000 ton bergkross per år och tillståndet gäller fram till och med den 31 december 2026. I Horshaga finns en grustäkt som har tillstånd för produktion av högst 25 000 ton grus per år, tillståndet gäller till och med den 31 december 2023. I Tryggarp bedrivs grustäktsverksamhet, tillståndet medger ett uttag på upp till 300 000 ton grus per år. Tillståndet gäller till och med den 31 december 2022.

Täkten i Horshaga har lagt ned sin verksamhet. Täkterna i Tryggarp och Krökesbo vill båda utveckla sina verksamheter. Vid framskrivandet av den fördjupade översiktsplanen var tillståndsprocesser för respektive täkt påbörjade.

Ställningstagande

- Tägtverksamhet ska behandlas restriktivt med hänsyn till natur- och kulturvärden samt störningar och risker för den bebyggda miljön.
- Livsmiljön hos boende i Forserum ska ej påverkas negativt av närliggande täktverksamheter.

RISKER

Riskfrågor kopplade till miljö och hälsa ska belysas tidigt i samhällsplaneringsprocessen och planeringen ska ske på sådant sätt att människors hälsa och välbefinnande säkerställs.

Förorenade områden

Miljöfarlig verksamhet kan förorena omgivande mark- och vattenområden. Föroreningar kan innebära skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön. I Forserum förekommer områden där verksamheter har gett upphov till markföroreningar. Vid detaljplanläggning ska kända markföroreningar utredas och åtgärdsförslag ska tas fram. Om inga kända markföroreningar förekommer bör detaljplanen ändå innehålla en översikt över verksamheter som har bedrivits i närområdet och dess eventuella påverkan på området.

Buller

De största bullerkällorna i ett samhälle utgörs ofta av vägar, järnvägar eller industrier, som var och en kan ge upphov till olika grader av omgivningspåverkan beroende på storlek och lokalisering i förhållande till annan bebyggelse. Kommunen följer de bullerriktvärden och allmänna råd som finns och vid förändrad markanvändning ska bullerutredning tas fram när det bedöms nödvändigt.

Farligt gods

Riksväg 40 och Jönköpingsbanan är transportleder för farligt gods inom planområdet. Detta ställer särskilda krav på avstånd och utformning av ny bebyggelse längs med dessa stråk. Kommunen följer framtagna rekommendationer om lämpligt avstånd för olika typer av bebyggelse i närheten av farligt gods led.

Vid detaljplane- och bygglovshandläggning i områden inom 150 meter från transportled för farligt gods ska riskerna utredas.

Ras och skred

Ras och skred är oftast resultatet av en naturlig erosionsprocess, exempelvis till följd av riklig nederbörd, men även med anledning av mänskliga ingrepp i naturen. I plan- och byggprocessen ska frågan om ras och skred grundligt utredas, framför

allt vid förändrad markanvändning i de områden där risken bedöms vara större. Inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen återfinns fyra riskområden för ras och skred. Riskområdena är belägna på södra och östra sidan om Lillsjön, i den sydvästra delen av Storsjön samt runt Horshagasjön och en mindre del av Avegöl. Inom dessa områden ska extra aktsamhets iakttagas i samband med eventuell byggnation. Inget av riskområdena ligger inom ett område som i den fördjupade översiktsplanen pekats ut för byggnation.

Isälvsediment är den dominerade jordarten inom planområdet, förekomsten återfinns främst norr om järnvägen och i de södra delarna av planområdet. Den andra dominerande jordarten är morän, på de kuperade områdena förekommer morän huvudsakligen i ytlagret och där grunden består av berg. Inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen för Forserum förekommer även inslag av torv.

Radon

Det finns inte något känt högriskområde för radon inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen. Marken i och runtomkring Forserum har i regel hög genomsläpplighet, mot bakgrund av detta förordas att byggnader uppförs med radonskydd. Radon kan emellertid också härledas till olika typer av byggnadsmaterial samt till vattnet i borrade brunnar. Ställningstaganden kring på vilket sett enskilda byggnader behöver skyddas från radon ska ske senast i samband med bygglovskedet. Riktvärdet för radon i inomhusluft är 200 Bq m³ och kommunen ska vid bygglovsprövning arbeta för att gränsvärdet inte överskrids.

Ställningstagande

- Vid misstanke om markförorening ska föroreningssituationen utredas i detaljplaneskedet.
- Inom ramen för plan- och byggprocessen ska riktvärden och allmänna råd för buller i bebyggd miljö efterföljas.
- Vid detaljplane- och byggslovshandläggning i områden inom 150 meter från transportled för farligt gods ska riskerna utredas.
- Inom riskområden för ras och skred ska särskild aktsamhet iakttas i samband med eventuell byggnation.
- Byggnation i högriskområden för markradon ska i möjligaste mån undvikas.

VATTENANVÄNDNING

Forserums vattentäkt är sjösystemet Storsjön, Hämtegolén och Skärsjön. Vattenskyddsföreskrifter är under framtagande. Storsjön-Hämtegolén-Skärsjön är också utpekade i den regionala vattenförsörjningsplanen som viktiga för den regionala vattenförsörjningen i länet. Vattenskyddsområdet pekas i den fördjupade översiktsplanen ut som område för teknisk anläggning – vattenförsörjning. Vattentäktens kapacitet är det som ytterst har fått avgöra hur mycket Forserum kan tillåtas växa, detta eftersom vattenförsörjningen är ett av de mest basala och mest nödvändiga behoven som måste tillgodoses för att ett samhälle ska kunna fungera och utvecklas.

Avloppsverket som försörjer Forserum har en dimensionerad kapacitet på 3500 pe och tar emot spillvatten ifrån Forserum. Recipient Stensjöån som tillhör Motala ströms vattenvårdsförbund, recipientkontroll utförs av SRK Södra Vättern.

I en framtid där mycket talar för ett varmare och torrare klimat i kommunen kommer frågan om en robust vattenförsörjning att bli ännu större än vad den är idag. Sommaren 2018, som var mycket torr och varm och därmed bidrog till låga grundvattennivåer och en hotande vattenbrist i stora delar av södra och mellersta Sverige. Denna sommar är att betrakta som en förvarning om hur framtidens somrar kan komma att bli. Det är därför av mycket stor vikt att kommuner, bolag och myndigheter som arbetar med vattenfrågor tar höjd för de konsekvenser som klimatförändringarna riskerar att föra med sig. Ett bra sätt att belysa dessa frågor är att behandla dem inom den fysiska planeringen och därmed också sätta dem i relation till tilltänkt bebyggelse och utveckling i ett samhälle.

Vattenförsörjning

En robust vattenförsörjning är en av de viktigaste faktorerna för att kunna säkerställa ett långsiktigt och hållbart samhällsbyggande. Prognoser för framtida klimatförändringar visar att det med stor sannolikhet kommer att bli vanligare med vattenbrist i framtiden, särskilt under sommarhalvåret. Under de torra månaderna under

sommarhalvåret förekommer redan i dagsläget rekommendationer om att kommunens invånare ska vara sparsamma med sin vattenanvändning. I vissa fall behöver även bevattningsförbud införas för att tillse att det finns tillräckligt med dricksvatten för att försörja kommunens invånare. I ett framtida varmare klimat med längre torrperioder är det sannolikt att den typen av begränsningar kommer att behöva vidtas med tätare intervall och under en längre tid av året. Det är därför viktigt att vattenresurser säkerställs och att nyttjandet av dessa resurser planeras i god tid och för en lång tid framöver.

Nässjö kommun har med sitt läge längst upp på det Småländska höglandet flera utmaningar när det kommer till att hantera vattenförsörjningen till kommunens alla orter. I kommunen finns ett antal skyddsvärda vattenförekomster där en del av dem är avgörande för vattenförsörjningen i nuläget och där en del av dem också är viktiga för den framtida vattenförsörjningen, det är därför viktigt att skyddsvärdet hos dessa vattenförekomster tas i beaktande. Nässjö Affärsverk (NAV) arbetar genom olika åtgärder med att säkerställa både kvalitet och kvantitet gällande hela VA-systemet samt för att förebygga sårbarheter i systemet.

Möjligheten till vattenförsörjning är också det som ytterst sätter ramarna för på vilket sätt och i vilken omfattning som kommunen kan utvecklas och växa. Med nuvarande vattenkonsumtion i förhållande till länets beräknade befolkningsökning bedöms det totala behovet av vattenuttag år 2050 vara 61 Mm³ vilket motsvarar en ökning med cirka 35% jämfört med 2020 års nivå. Det ökade vattenbehovet sammanfaller med att vattentillgången periodvis bedöms minska, vilket förstärker vikten av en långsiktig planering av vattenförsörjningen. Kommunen kommer att arbeta vidare med frågor rörande vattenförsörjning och vattenhushållning inom ramen för arbetet med den kommunala VA-planen.

Den regionala vattenförsörjningsplanen för Jönköpings län pekar ut åtta risker för den framtida vattenförsörjningen, riskerna har grupperats enligt följande:

- Klimat
- Brister i övervakning
- Administrativa aspekter
- Bristande robusthet i VA-ledningssystem
- Negativ påverkan från verksamheter
- Antagonistiska hot, avsiktligt sabotage och informationssäkerhet
- Enskilt vatten

För att motverka dessa risker listas i den regionala vattenförsörjningsplanen även ett antal möjliga åtgärder som riktar sig till såväl verksamhetsutövare och myndigheter som till privatpersoner. Huvuddelen av dessa åtgärdsförslag är gemensamma med åtgärdsprogram inom miljömål, klimatanpassning och vattenförsörjning. Genomförande av åtgärder inom andra områden kan därav också vara behjälpliga i att verka för en tryggad vattenförsörjning.

Miljökvalitetsnormer – Storsjön

Även miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten är en viktig faktor att behandla i den fördjupade översiktsplanen då det är en god indikator huruvida det aktuella vattnet lever upp till de aktuella miljökvalitetsnormerna för ekologisk status och kemisk ytvattenstatus.

Vattenförekomsten Storsjön innehar enligt VISS (Vatteninformationssystem Sverige, 2022) en god ekologisk status såväl som en god kemisk ytvattenstatus, enligt de miljökvalitetsnormer som beslutades 2021.

Dagvatten

Dagvattenhanteringen samt planering för omhändertagande av dagvatten är en viktig del av kommunens miljö och samhällsbyggnadsarbete. Genom att ha en väl genomtänkt dagvattenhantering kan den bebyggda miljön i ett samhälle göras mer säker mot översvämningar samtidigt som den även kan bli mer estetiskt tilltalande, därav bör frågor

gällande dagvatten integreras i den långsiktiga planeringen av grön- och blåinfrastrukturen i Forserum. Lokalt omhändertagande av dagvatten (s.k. LOD) ska tillämpas där det är möjligt och där tillförsel av föroreningar till dagvattensystemet kan begränsas. Direktutsläpp av dagvatten till recipient får inte ske. Vid nyexploatering ska det primärt eftersträvas att lokalt omhänderta dagvatten genom återföring till grundvattnet via infiltration eller via översilningsmark. Därmed sker överföring av dagvatten till grund- och ytvatten inom samma avrinningsområde. När ett nytt område ska planläggas för bebyggelse eller andra typer av markanvändning som medför att ytor hårdgörs är det viktigt att tillräckligt stora ytor för dagvattenhantering avsätts.

Beträffande riktlinjer och åtgärder kopplade till enskilda avlopp återfinns dessa i kommunens Vatten- och avloppsplan som antogs 2019. Dagvattenhanteringen i de områden som planläggs ska utgå från moderna, funktionella och miljömässigt hållbara lösningar utifrån de förutsättningar som finns i det aktuella området samt de riktlinjer som finns i Vatten- och avloppspolicyn.

Ställningstagande

- Inom ramen för plan- och byggprocessen ska lämplig dagvattenhantering utredas.
- Hanteringen av dagvatten ska i första hand ske lokalt. Omgivningspåverkan ska ske i så liten utsträckning som möjligt.

NÄSSJÖ KOMMUN

571 80 Nässjö

0380-51 80 00 (växel)

0731-23 21 60 (sms)

samhallsplaneringskontoret@nassjo.se

www.nassjo.se

**NÄSSJÖ
KOMMUN**